

140
1053/3

ს. ნ. ნ. ნ. ნ. ნ. ნ.

სამაისო სიმღერა

სულ რომ იყოს მაისი,—
ყვავილების ფრიალი,
სულ რომ ფრენდენ პეპლები
ფერადფერად ფრთიანი;

პაერს ჰკვეთდეს მერცხალი
მარდი, როგორც შურდული;
ველზე იდგეს გაბმული
ფრინველების ქლურტული;

მზე მოსაედეს შენობებს
აბრეშუმის ფოჩებით,
სულ გზვდებოდეთ ერთმანეთს
წითელ-წითელ დროშებით;

ვეხვეოდეთ, ვკოცნიდეთ
დობილი და ძმობილი;
სულ ისმოდეს სიმღერა
ტკბილი, ხმაშეწყობილი;

სულ შესტრფოდეს მთა-ბარი
მზის სხივების აღმურსა...
აი, ეს დაშვენდება
ჩემს საყვარელ მამულსა.

ირაკლი აბაშიძე

ჭ ი თ ნ ე რ ი

საქართველოს ალკა ცენტრალური კომიტეტის
შრომელთა შორის საბავშვო ჟურნალი

№ 5

მაისი, 1953 წ.

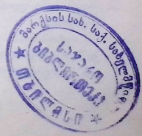
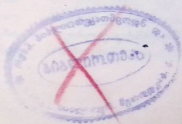
წელიწადი XXVII

6604

პირველად გამოცდაზე

ფორტუბუდი ო. თუბანიანი

თინათინ პომპალიძე

ნახ. გ. თათიბაძის

სამეგობრო

მოთხრობა

იმ ზაფხულს დასასვენებლად ბებისთან უნდა წავსულიყავი მოსკოვის ახლოს, სოფელში. მამამ შევბუღება აიღო და ის იყო შევემზადეთ კიდეცაც ვასამგზავრებლად, რომ ერთმა ბარათმა სულ შეგ-
ვაცვლევინა გეზი.

მამაჩემის ფრანტელი მეგობარი შაქრო ტოგო-
ნიძე და მისი ქალიშვილი ლია გვთხოვდნენ ზაფ-
ხული მათთან გაგვეტარებინა.

მე და ლია ერთმანეთს მხოლოდ მიწერ-მოწე-
რით ვიცნობდით.

მამაჩემს ძლიერ უყვარდა თავისი ფრანტელი
მეგობარი; ბევრი არ უფიქრია, სიხარულით გა-
დაწვევით შორეული მგზავრობა, ბების დეგე-
ში გაუგზავნა, რომ არ ჩავიდოდით, და ერთ მშვე-
ნიერ დღეს „მოსკოვ—თბილისის“ მატარებელში
ჩავსვდით.

* * *

... სამი დღის მგზავრობის შემდეგ თბილისში
ვყავით...

ავტომანქანა ერთი საკმაოდ მოზრდილი ეზოს
ქიშკართან გაჩერდა. ეზოდან ბავშვების ყვილ-ხივი-
ლი შემოგვეგნა.

ახლად შებინდებული იყო.
ეზოში შევიდით.

მტკვრში ამოგანჯღული ბიჭები ფეხბურთს თა-
მაშობდნენ.

ჩვენ ეზო უნდა გადაგვევლო და ქიშკარის პირ-
დაპირ ავუბრით ნაგებ სამხართულიან სახლში უნდა
შევსულიყავით. მაგრამ მოდი და გაიარე ამ ორომ-
ტრიალში. როგორც არ უნდა მოფრიდებოდით,
ბურთი მაინც მოგვხვედებოდა ან თვითონ ბიჭები და-
გვეჯახებოდნენ; იმ თავგამოდებული თამაშის დროს
რას დაგიდევდნენ ვინ იყავი?!

მამამ ჩემოდანი მიწაზე დადო და ღიმილით
მითხრა:

— ხედავ, მარინა, ჩვენ საინტერესო თამაშზე
მოგხვდით უბილეთოდ!

— ძალიან მონდომებით თამაშობენ, ალბათ
სანაძლეო აქვთ დადებული, — ვუთხარი მამას და
ორივემ ცქერა დავუწყეთ ბიჭებს.

ეზო კირიანი წყლით იყო დახსული, როგორც
ნამდვილ სტადიონზე. კარების მაგივრად უბრა-
ლოდ ორ-ორი ჯოხი იყო აჭეთ-იჭით დასობილი.
ორივე მტკვრე ძლიერ განიცდიდა თამაშს. ვინ იცის,
რას არ უუვიროდნენ ამხანაგებს, მუშტებს უქნე-

დნენ მათ, ხან ეხვეწებოდნენ, ხან კი ალტაცებით შესახებდნენ, მოუსვენრად ხტუნავდნენ.

ასეთი გახურებული თამაშის დროს გვერდითა სახლის აივნებიან მოულოდნელად გაისმა:

— ჯონლო!

დაძახილზე ერთი მეკარე შეცბა, წამით მიუგლო ყური, არ დაუჯერა გაგონილს და ისევ ამხანაგებზე გადაიტანა ყურადღება.

ქალმა განმეორებით დაიძახა. ჯონლოს ახლა კი არ ესამოვნა თავისი სახელის გაგონება, უტეხ დაეკარგა წედანდელი ხალისი, ბავშვური მოუსვენრობა...

ის ქალი, — ალბათ ჯონლოს დედა, — ზედღიხედ იძახდა:

— ჯონლო! ჯონლო!

ჯონლო უნდა წასულიყო, კარის დატოვება კი არ შეეძლო — თავის მაგივრად აუცილებლად ვინმე უნდა დაეტოვებინა. ბიჭებს ხეკვნა დაუწყო: მოდით, ვინმემ შემეცვალეთო. მაგრამ ყურადღება არავის მიუქცევია. მეკარედ ყოფნა რა სახარბიელო იყო!

სახლის შესასვლელში პრელახალათიანი ქალი გამოჩნდა. ჯონლო მიტრიალდა მისკენ; ჯერ ბევრი ეხვეწა, ცოტა ხანს კიდევ ვიქნებო, მაგრამ ქალმა ნება არ დაართო ჯონლო მიიოხუბა და ისე წაივიდო დედისაკენ.

— ალბათ საშემოდგომო გამოცდა აქვს, — ვუთხარი მამას.

თამაში გრძელდებოდა. მარჯვენა მხრის ბიჭებმა ბურთი ცარიელი კარისაკენ წამოიღეს. მარცხენა მხრისანი ვერც კი ამჩნევდნენ, რომ მათ კარში არავინ იდგა, ყველა ბურთს მიჩრებოდა, ყველა იმას ცდილობდა, თვითონ დაეტრუა.

— გამომართვი, მარინე, — მომესმა მისი ხმა. მივბრუნდი — მაშაჩემი თავის მაკენტოშმა და შლიაპას მაწვდიდა. გამიკვირდა მისი საქციელი.

— ბიჭებს შეეღა უნდათ, — თქვა მან და პირდაპირ ცარიელი კარისკენ გაემართა.

მარჯვენა მხრის ერთ-ერთმა მოთამაშემ კართან სულ ახლოს მიიტანა ბურთი და ის იყო უნდა დაეტრუა, რომ უცნობის დანახვაზე ელდანიკრავით შედგა, წინ გადგებული ბურთით შეაჩერა. უტეხ შედგნენ სხვებიც. მამა სულ არ მოელოდა თამაშის ასე დამთავრებას...

— დარტყი! — დაუძახა მან მოთამაშეს.

ბიჭმა არ დააყოვნა, წამით უკან დაიხია და ისე მოხდენილად გაგზავნა ბურთი კარისაკენ, რომ ლამის ტაში შემოკვარი. მაშაჩემისათვის ძნელი არ იყო ბავშვის მიერ დარტყმული ბურთის აღება, მაგრამ აქ ცოტა მსახიობივით მოიქცა და ერთ-

გვარი სპორტული სილაბაზე მისცა ნეკარის მოქმედებას.

ყმაწვილებს მოეწონათ მამაჩემი, დაღლილ-დაქანცულები შემოეხვივნენ. მათ განცვიფრებას სახელარი არ ჰქონდა, როდესაც მამაჩემს საბჭოთა კავშირის გვირის ვარსკვლავი და სპორტის ოსტატის სამკერდე ნიშანი დაუნახეს. ბიჭებს თვალები გაუღრწყინდათ და ერთმანეთს აჩურჩულდნენ:

— გმირი ყოფილია...

— შენი პირივე, როგორ აიღო!

— ნეტა რა გვარია?

— ჰკითხე...

— სპორტის ოსტატია...

— ნეტავ რომელ გუნდში თამაშობს?!

მამაჩემმა თვალი გადაავლო ბიჭებს, მოეწონა ისინი, — ენერჯული, ჯანსაღი ბავშვები. ბიჭებს მაშინვე გაუმინათრდა და დიდი ხნის ნაცნობივით უბრალოდ ჰკითხა:

— ყმაწვილებო, ანგარიში როგორია?

— სამით ერთი, ჩვენს სასარგებლოდ, — უპასუხა ერთმა ყმაწვილმა, რომელსაც მისისური ეცვა და მეკრივ მკლავებსა და გულმკერდზე ოფლი გადასდიოდა.

მე და მამას გაგვიკვირდა ბიჭის გულუბრყვილო პასუხი. ჩვენს ხომ არ ვიცოდით ვინ ვის ეჯიბრებოდა. განსხვავებული არც ფორმა ჰქონდათ და არც ნიშნები...

შეხედულებით ყველა სასაცილო იყო: ოფლიან პირისახეზე მტკერი რომ დასდებოდათ, შეთხუბნილიყვნენ.

— თქვენ ნამდვილი ფეხბურთელი ხართ? — ჰკითხა მისისურიანმა ყმაწვილმა მამაჩემს.

— ფეხბურთელი არა ვარ, მაგრამ სხვებს კი ვასწავლი...

ამ პასუხმა ისე გაახალისა ბიჭები, რომ ალტაცება ვერ დამალეს და წამოიძახეს — მწერტნელი ყოფილია!

— სად, რომელ გუნდსა წვრთნით?

— რა გვარი ხართ?

— აქ ვისთან მოხვედით?

— საიდან ჩამოხვედით?

სეტყვასავე დაეყარეს შეკითხვები ბიჭებმა. მამაჩემი პასუხის ვაცემას ვერ ასწრებდა.

— დიკათ, დიკათ... ყველა ერთად ნუ... თუ გინდათ ჩემი მეგობრები იყოთ, დიკავით დისციპლინა. სკოლაში ასე ხომ არ იქცევით? — კილო შეცვალა მამამ. იგი ცოტა მკაცრი აღმოჩნდა. ბავშვები გაჩუმდნენ.

— აქ დიდხანს იქნებით? — არ მოეშვა მისისურიანი ყმაწვილი, რომელსაც რუხოს ეძახდნენ. მას

ყველაფერი აინტერესებდა: ვისთან მოვედით, რამდენ ხანს დაგრჩებოდით. მამამ უთხრა, რომ ტოგონიძეებს ვესტუმრეთ. მაგრამ იმაზე, თუ რამდენ ხანს დაგრჩებოდით მათთან, ერთი სიტყვაც არ უთქვამს.

მაისურიანი ბიჭი ცნობისმოყვარე იყო და გულუბრყვილოც.

— ჩვენთან წამოდით, — სთხოვა მან მამას, — ჩვენს ოჯახში სამი ფეხბურთელია, ტოგონიძეებს კი ანხელა ბიჭი ჰყავთ... — რეზო დაიხარა და მიწიდან ორიოდ მტკაველზე შეაჩერა ხელი. მერე განაგრძო:

— მეორე — გოგოა, მაგრამ ის მუსიკით არის გატაცებული. თქვენთვის ჩვენს ოჯახში უფრო კარგი იქნება. მამაჩემსაც ძლიერ უყვარს ფეხბურთი.

მე და მამაჩემს ვაგვეცინა...

ჩვენ მალე გამოვეშვიდობეთ ფეხბურთელ ყმაწვილებს. როცა ტოგონიძეების სახლისაკენ მივდიოდით, ბიჭებმა თქვეს:

— რა კაცია, შენი გულისა!

***

ტოგონიძეების ბინაში ლიას ბებია დაგვხვდა ცხვირზე წამოსკუბებული სათვალთ. ლიას ბებია ძლიერ წააგავს ბებიაჩემს, სახით კი არა, ქცევით. ორივეს სათვალე უკეთია, — საუბრის დროს სათვალის ზემოდან გადმოგებდავენ... ზამთარ-ზაფხულ წინდის ჩხირები უჭირავთ ხელში...:

ტოგონიძეებთან ერთი პატარა ბიჭიც დაგვხვდა. მე მაშინვე გაგიფიქრე, რომ წყლან ამაზე ლაპარაკობდა რეზო. ის მართლაც სულ ერთი ციკნა ბიჭუნა იყო, მაგრამ ძალზე ლამაზი და ფუნჩულა.

დღეს თბილისის მუსიკალური ათწლიელების საუკეთესო მოსწავლეთა კონცერტი ყოფილა ფილარმონიის საზაფხულო დარბაზში. ბებია ნინომ გვითხრა, რომ ლიაც ნონაწილეობდა და დედ-

მამით იქ იყო წასული. მოხუც ქალს რადიომიმღები ჩაერთო. ჩვენს მისვლამდე კონცერტის პირველი განყოფილება მოესმინა. ახლა რადიოთი საუბარს ვადმოსცემდნენ ქართულ ენაზე. ბებია ნინომ გვითხრა, ლია მეორე განყოფილებაში გამოვიდა.

სანამ კონცერტის მეორე განყოფილების ტრანსლაცია დაიწყებოდა, მამაჩემი და ბებია ნინო საუბარს შეჰყენენ, მე კი თამაზს ვეთამაშებოდი. მალე ყველანი რადიომიმღებს მივუსხედით. პატარა თამაზი უკვე აღარ ანტობდა, იგი მოზრდილივით ჩაფიქრებული მისჩრებოდა ყუთს, საიდანაც სხვადასხვა ხმები ისმოდა.

კარგახანს უკრავდა ლია. მეც ვუკრავდი იმ მუსიკალურ ნაწარმოებს და ამიტომ უფრო მეტ სიხარულს განვიცდიდი ლიას წარმატებათ. ვხედავდი, მამაჩემს მოსწონდა ლიას დაკვრა და ამის ნიშნად მღიმილად თავს მიქნევდა ღმილით. ბებია ნინოს გული ასრუებოდა და თავსაფრის ყურით ცრემლს იწმენდა. პატარა თამაზი კი რადიოს აღარ უსმენდა, აცრემლებული ბებია შეტრალებოდა და მის კალთას მიჰკროდა.

მაყურებლებმა მქუხარე ტაშით დააჯილდოვეს ლია. ჩვენც ვუკრავდით ტაშს.

ღამის თორმეტ საათზე მოვიდნენ ტოგონიძეები.

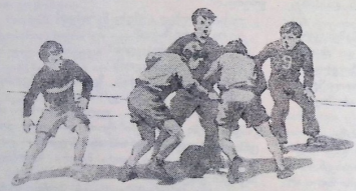
მამაჩემი და შაქრო ძმებგვით მოგვიყენენ ერთ-მანეთს. რა დიდის აზრით ველოდით მე და ლია ერთ-მანეთთან შეხვედრას, ახლა კი ორივემ მორცხვად ჩამოვართვით ხელი.

— აიოცე, გოგო! — უთხრა ბებია ნინომ ლიას, და ჩვენ მოვეგვიეთ ერთმანეთს.

***

მეორე დღეს ლიამ თავის ოთახში შემიყვანა და სურათებით საეჭო აღმომი მაჩვენა. სურათებზე ის თვალწარმტაცი ადგილები იყო, სადაც, ლიას თქმით, მთელ ზაფხულს ვავატარებდით. მე უკვე ვგრძნობდი ბუნების სილამეს, მსუბუქ სუფთა ჰაერს, ყვავილთა დამაბრბებელ სურნელს... გამიხარდა, კიდევ ახალი მგზავრობა რომ მელოდა.

მე და ლია ერთმანეთს ბევრ რამეს ვეუბნებოდით. დიდები მეორე ოთახში იყვნენ, ხანდახან ხალისიანად იცინოდნენ. ბებია ნინო არ გვიფწყებდა, ჩვენთანაც შემოდრიოდა ხოლმე.

ბიჭები ფეხბურთის თამაშობდნენ.

ნაშუადღევს ვილამ ელქ-
ტროზარი დარეკა. სტუმარს ბე-
ბია ნინომ გახედა. ჩვენი ოთახის
კარი ღია იყო და ყველაფერი
გვესმოდა. ბიჭები მოსულყენენ
და მამაჩემს კითხულობდნენ. ბე-
ბია ნინომ არ შემოუშვა ისინი.
გუშინ ჩამოვიდა და თქვენ საი-
დან იცნობთო, აუხირდა ბავ-
შეებს.

— ფეხბურთი ერთად ვითა-
მაშეთ, როგორ არ ვიცნობთ, —
უპასუხა რომელიღაც ყმაწვილმა.
მე და ლია ადგილიდან არ
დავძრულვართ.

— რას ამბობთ, — უფრო
მკაცრად თქვა ბებია ნინომ, — ის
ხომ თქვენი ტოლი არ არის!
რალაქას იკონებთ!

ასე რომ შეუწყრა, მერე უცებ
დაცხრა და განაგრძო: ნამდვი-
ლად შეგვცადათ... იქ, ზემოთ,
კიკნაქსთან ნახეთ, იქ გყარლებათ სათქვენო სტუ-
მარა.

— არა, ბებია ნინო, ნამდვილად აქ არის. ვინც
ჩვენ გვიჩინა.

— გუშინ გავიცანივთ...

— დედას გეფიცებთ, აქ არის...

— ის კარგი კაცი, უთხარით, თვითონ გა-
მოგვხედას. — არ მოეშენენ ბიჭები.

ამ ყოფაში რომ იყვნენ, დერეფანში მამაჩემის
ხმა გავისმა:

— გამარჯობათ, ყმაწვილებო!

***

ლიას ვუამბე გუშინდელი ამბავი, მერე იმ
ოთახში გავედით, სადაც მამაჩემი და სტუმრად
მოსული ბიჭები იყვნენ. გუშინ ეზოში შედარებით
ცოტანი ვნახე, ახლა მგონი მეზობელ ეზოდანაც
მოიყვანათ ამხანაგები მამაჩემის გასაცნობად.

ბიჭებს ჩვენს მისვლამდე უკვე ეთქვათ მამაჩე-
მისთვის, რისთვისაც მოვიდნენ. დახმარებას სთხოვ-
დნენ, სანამ აქ იქნებოთ. ცოტა რამ გვასწავლეთ,
რომ ჩვენი გუნდი ძლიერი იყოსო.

— სანამ თქვენს თხოვნას შეგასრულებდეთ, —
უთხრა მამაჩემმა სტუმრებს, — შინდა ვიცოდეთ, ვინ
როგორ სწავლობს... თუ სკოლაში ბეჯითები
ხართ, მაშინ მე სიამოვნებით გავუმჯობესებ თქვენს
გუნდს... აბა, ახლა თქვენ გისმენთ... ვინ გამეც-
ნობა პირველი?

ლიამ თავის ოთახში შემოყვანა და სურათებით საესკაჯობოში მამაჩემს.

ბიჭებმა ერთმანეთს გადახედეს, მე კი ყველას
რიგრიგობით დავაკვირდი. ბიჭების ნაწილმა თავი
უფრო მაღლა შემართა, ზოგი შეწითლდა, რამდენ-
იმემ წარბებზეგვიმოდან უხალისოდ შემოგვეხედა,
ნაწილმა კი თავი დახარა. მაშინვე მივხედი, ვინ
რას წარმოადგენდა. ჯონდომ ადგილზე ვერ მოი-
სვენა, ქამარი შეისწორა, უხეიროდ აწრიალდა.

მე ჯონდოზე ვუწერჩულებ ლიას:
— როგორც ეტყობა, იმ ბიჭს შეადგა აქვს საქმე...
ლიამ მითხრა, საშემოდგომო გამოცდა აქვს
რუსულ ენაშიო.

— როგორ მივხვდი! — თითქმის ხმამაღლა წა-
მოვიძახე და იქ მყოფთა ყურადღება მივიპყარი.
უკან არ დავიხიე: როცა მამამ შენიშვნა მომცა, რა
ამბავში ხარო, მაშინვე გავეცი ჯონდო. შეიძლება
კარგად არ მომივიდა, მაგრამ ასე მოუხდება ზარ-
მაც. ო, როგორ შემომხედა...

მე და ლია იმ ოთახიდან გავედით. მეორე
ოთახში კარგად გვესმოდა მამაჩემისა და ბიჭების
ლაპარაკი.

ვილაც ამბობდა:
— მე, რეზო, ტარიელი და ჯუმბერი სუთიას-
ნები ვართ.

— ჰო, ეს ძალიან კარგია, — შეაქო მამამ.

— გურობი, ზურა და ჯემალი ოთხოსნები
არიან.

ბეკრი სამოსანი აღმოჩნდა, ერთი კიდეც იყო
ჯონდოს მსგავსი.

მამამ უთხრა ყმაწვილებს:

— თქვენ ხომ პიონერები ხართ?! ზოგიერთი მალე კომკავშირში უნდა შევიდეს... კარგი მეგობრობა არ გქონიათ ერთმანეთში, უამისოდ კი თქვენ გუნდს ძლიერი არ იქნება. ხედავთ? მთავარი პირობა გაკლიათ. თქვენ კი გინდათ, რომ ასეთი გუნდი გაეწერინა...

ბიჭები ხმას არ იღებდნენ. მათ უკვე აღარავფერი ეთქმოდათ. ისინი სულ არ მოელოდნენ მამაჩემის ასეთ მასპინძლობას. მამა დიდხანს ესაუბრებოდა მათ, არიგებდა. ქარხანაში, სადაც მამა ინიცირებდა მუშაობს, არის მუშა-მოსამსახურეთა ფეხბურთის გუნდი, რომელიც რესპუბლიკურ პირველობაზე გამართულ ყოველ შეჯიბრში მოწინავე ადგილზეა. ამ გუნდის მწვრთნელი მამაჩემია. პოლა, ახლა ბიჭებს ამას უყვებოდა:

— ჩვენს გუნდში ვერცერთი ჩამორჩენილ მუშას ვერ ნახათ... ყველა იმას ცდილობს, გეგმას როგორ გადააკარბოს, წარმოებაში, სადაც მამა ახალი, მოწინავე, პროგრესული... ამაც დროს ისინი საუკეთესო ფეხბურთელები არიან. თქვენც ხომ შეგიძლიათ იყოთ ბეჯითი მოსწავლეები და კარგი სპორტსმენები? შეგიძლიათ, მე დარწმუნებული ვარ, რომ შეგიძლიათ... ახლა რა გქნათ, გმკითხებით...

კოეზი ნაცარში ჩაუვარდათ ბიჭებს. მამამ ასე გაისტუმრა ისინი, თუ კარგად ისწავლით და ერთიანი, მეგობრული კოლექტივი გქმნებათ, მე შემიძლიაო, — უთხრა მამამ, — ფუნქტურის რესპუბლიკის კომიტეტის საშუალებით მუდმივი მწვრთნელი მოგიჩინოთ. სტადიონზე ადგილს მოგცემენ და სისტემატურად ივარჯიშებთო.

— ზოგი ხეთოსანი, ზოგი ოთხოსანი... ოროს, ნებიც... არა, არც ერთი მწვრთნელი არ იქნება ასეთი გუნდის გაწყობნას. ნახვამილს, ყმაწვილებს, დაფიქრდით, ეტლს როდი იმარჯოთ!

ეს იყო მამაჩემის უკანასკნელი სიტყვები. ბიჭები დაფიქრებულნი წავიდნენ.

* * *

სახლის უკან, სადაც ტოგონიძეები ცხოვრობდნენ, მიზრდილი სკვერი იყო. შადრევნის გარშემო დანრდილულ და აგურის ფუნდამენტით მოლამაზებულ მოედანზე უამრავი ბავშვი თამაშობდა. სკვერში მუდამ ქვილ-ხივილი იყო.

მე და ლია ჭადრის ქვეშ სკამზე ჩამოვსხედით და ესაუბრობდით სკოლაზე, წიგნებზე, მასწავლებლებზე. ჩვენ მართლაც ბევრი რამ გვექონდა სალაპარაკო, მაგრამ სულ ხომ არ ვილაპარაკებდით! თანაში მოგვიწინდა. მალე კარგი ვისართობი გამოვი-

ნახეთ: შევეუბრით ლიას ტოლ გოგონებს, რომლებიც ლიას კარგად იცნობდნენ, და ვაღაპრებდით და დაქრობანა გვეთამაშნა. გავითვალეთ და ლიას წილად ერგო ჩემი დაქერა. გამომიღვა. რაც ძალი და ღონე მქონდა გავიქეცი. სირბილში გვანებებს ხშირად ვევახებები ხოლმე. ახლა შემთხვევა მომეცა ლიაც გამომეცადა. გულში ვთქვი: ენახოთ ერთი, დამეწვიე თუ არა შემიძი.

მივბოდი და უკან ლია მომდევნა კვალდაკვალ.

... უეტრად ფეხი რაღაცას წამოვკარ და პირველად ვიქეცი. ეს ისე მოულოდნელი იყო ჩემთვის, რომ ერთ წუთს გონს ვერც კი მოვედი. ლია მომეშველა და წაივადექი. საშინელი ტრიკივი ვივარჩინე მარჯვენა მუხლში. იქვე, სადაც მე და ლია ვიდექით, იღვა ზონდოც. მან დამცინავდ შემომხედა.

— ასე მოუხდება მეტიჩარას, — თქვა უტიფრად, — ენა დაიშორე და არაფერი დაგეგმარებია! — თქვა და იქვე სკანზე ჩამოჯდა. მე რომ მუხლი ვიტიკინე, ეს არაფრად ჩაგდო. პირველად ვერც კი გავიგე რაში იყო საქმე. თურმე ჯონდოს ფეხი დაიწყო ჩემთვის და აქი იმითმ წავიქეცი.

ლია ჩემს მაგივრად ეჩხუბა.

— რა ვეყავაობა ჩაიდიწი! განა ასე ექცევიან გოგონებს!

— რად დამცინა?! — პირიქით შეგეგმათა ლიას ჯონდო, — ვინ ეკითხებოდა, ოროსანი ვარ თუ სამოსანი... შენ უთხარი, ხომ?

— დიახ, მე ვუთხარი! მეერ რა გენბავს!

— გოგონები ქორიკანები ხართ, აბა რა უნდა გელაპარაკოთ, — ხელი ჩაიქნა ჯონდომ, რადგან ლიასთან კამათში ვერ გაიმარჯვა.

— იმის მაგივრად, რომ იმეცადინოს, აქ გოგონებთან ჩხუბობს! — ნახვარად ცრემლშერეული ხმით წარმოთქვი მე.

ჩვენთან მალე ბავშვებმა მოიყარეს თავი. ზოგმა არ იცოდა რა მოხდა და კითხულობდა. ვინც ვაიგო — ჯონდოს არცხვენდა. მალე ჯონდო ბუზულუნით გავეცალა...

ერთმა ბავშვმა გულმოსულად თქვა:

— დედა მაროს დღესვე მოვახსენებ ყველავფერს. ჯონდოს მაგრა მოხდება...

* * *

მეორე დღეს მე და ლია იმ სახლთან ვავიარეთ, სადაც ჯონდო ცხოვრობდა.

დედა მარო პირველი სართულის ლია სარკმელში დაიწინახეთ. ლია მიესალმა. ქალმა შეგე-

ჩერა. მას ჯონდოსი და ჩენი კინკლაობის ამბავი გაეგო და შინ შეგვიხმო...

ჯონდო არ ჩანდა. თურმე მეორე ოთახში იჯდა. დეიდა მარო გავიდა მის გამოსაყვანად. დედას სურდა მის შეიღოს შევრიგებოდათ. ჯონდო არ გამოპყვა. მისი ბუნდუნი შემოგვესმა, მაგრამ რას ეუბნებოდა დეიდა მაროს, ვერ გავარჩიეთ...

* * *

სალამოს ჩვეულებრივ ფეხბურთის თამაში გააჩაღეს ბიჭებმა. ბევრი მოზრდილი უყურებდა მათ. ესენი ალბათ ფეხბურთის დიდი მოყვარულები იყვნენ, პატარების თამაშიც კი აღუღრებდათ და სწორედ ისე განიცდიდნენ, როგორც ნამდვილ სტადიონზე.

მე და ლია გვიან ჩავედით ეზოში. გავეციკირდა, როცა ჯონდო მოედინის ვარეთ დავინახეთ. იგი არ თამაშობდა, განზე იდგა დაღვრემილი. ჩვენ მალე გავიგეთ, თუ რატომ არ თამაშობდა. ერთ-ერთმა მოთამაშემ ფეხი იღრძო, ვეღარ ითამაშებდა, ბიჭების ერთ მხარეს მოთამაშე აკლდებოდა. ჯონდო გამოვიდა მოედანზე. წინ ერთი მალალი ბიჭი აეტუხა და უთხრა:

— ხომ გითხარით, არ გათამაშებთ, მორჩა და გათავდა... წადი, შენი გულისთვის თავი მოგვეკურა! ყველა იმას კითხულობს, როგორ სწავლობთ... წადი, ის გირჩევნია წიგნი აიღო ხელში... აბა, დაეიწყეთ, ბიჭებო!

თქვა ეს, ბურთს ფეხი გაჰკრა და გაიქცა. ჯონდოს არავინ მიემხრო, ყველამ ზურგი შეაქცია, შეუბღვირეს კიდევ. იმ წუთში უზომოდ შემებრა ჯონდო. ბიჭების საქციელი არ მომეწონა. ჯონდოს ხელი ჰკრეს, თავიანთი ჯგუფიდან გააგდეს, დახმარებას არავინ უწევს, კარგ სწავლას კი ურჩევენ.

ბურთი ლამის თავში მომხვდა. მე და ლიამ ადგილი გადაინაცვლეთ და ჩვენდა უნებლიეთ ჯონდოს გვერდით მოვხვდით. მან მწყრალოდ შემოგვეხვია. მაშინვე გავემორა. იმ წუთში, ალბათ, მარტო ჩვენ კი არა, ყველა სძულდა მის. იბღვირებოდა...

მე ბევრი ვიფიქრე ჯონდოზე და ყველაფერი ლის ვუთხარი. ჯონდოს უდაოდ სჭირდებოდა დახმარება.

მარტო დაპარაკი არაფერს უშველიდა. საჭირო იყო მოქმედება.

არც თამაში გვიანტერესებდა და არც შედეგი. მე და ლია შინ წავედით, რომ მამაჩემისთვის გვეთქვა ყველაფერი.

ჯონდო არ თამაშობდა, განზე იდგა დაღვრემილი.

* * *

— მაშ გუნდიდან გააგდეს? — დაფიქრებით წარმოთქვა მამამ, როცა ჩვენ ყველაფერი ვუთხარით.

— აბა, წავიდეთ, გავიგოთ, ეს ხერხი რატომ ამჯობინეს ბიჭებმა, — თქვა მან, წამოდგა, ეზოში ჩავიყვანა, სიდაც ჯერ კიდევ გახურებული თამაში იყო.

ბიჭები კვლავ ხალისით შემოეხვიენენ მამაჩემს. მათ ეგონათ, რომ პირველი შეხვედრა განმეორდებოდა, მხოლოდ სპორტზე ილაპარაკებდნენ. მაგრამ მშობელი ახლაც არ გაუმართლდათ. ზოგიერთი გაწუწულ ბელუსასავით მოიბუხა, როცა მამამ კვლავ სწავლაზე და მეგობრობაზე ჩამოუგდო სიტყვა.

მე ველარ მოვითმინე და იმ ყმაწვილს შევეკამათე, რომელიც წელან წინ გადაუდგა ჯონდოს და სათამაშოდ არ გაუშვა. ამ დროს ცალი თვალი ჯონდოსაკენ გავაპარე და დავინახე, რომ იგი უფრო ახლოს მოსულყო ბიჭებთან. ახლა კი აღარ დამიბღვირა, — გაკვირვებით შემომხედა, იმ ჩხუბის და დავიდარბის შემდეგ ეს გოგო როგორ მეტოპაგებოა.

გაინართა მსჯელობა იმაზე, ეთამაშებინათ თუ არ ეთამაშებინათ ჯონდო. ზოგი ამბობდა: სანამ

ორიანს არ გამოასწორობს, როგორ შეიძლებაო... ზოგი საწინააღმდეგო აზრს გამოთქვამდა: უნდა ათამაშოთო.

ამის რა კამათი უნდაოდა. რასაკვირველია, ჯონდლო უნდა ეთამაშებინათ. მაგრამ მარტო ამისთვის არ შემტეოდა გული. მე ის მიხლოდა, რომ ჯონდლო არაფრით არ დაშორებოდა თავის ამხანაგებს. მახსოვს, კარგად მახსოვს, შამაჩემს თავის გუნდში ბევრი ჩამორჩენილი მუშა ჰყავდა, მაგრამ ისინი კი არავის გაუფლავია, მამამ საუკეთესო მწვრთნელის სახელთან ერთად კარგი პედაგოგი-აღმზრდელის სახელიც მოიხვეჭა ქარხანაში. იმ ჩამორჩენილ მუშებს ისეთი პირობები შეუქმნა თავის სპორტულ კოლექტივში, რომ მაღე ისინი მოწინავე მუშებად იქცნენ.

აი, რატომ მივიმართე მამის, ჩარეულყო ბიჭების საქმეში.

იგი დიდხანს ელაპარაკებოდა ყმაწვილებს. უამბობდა თავის გუნდზე, ბავშვებს კიდევ და კიდევ მოაგონებდა, რომ მათი სიძლიერე მხოლოდ ერთმანეთის მეგობრულ სიყვარულზე და ერთმანეთის პატივისცემასა და დახმარებაზე დამყარებული.

ბიჭები უსიტყვოდ დაიშალნენ. არ ვიცი კი, რას ფიქრობდნენ იმ წუთში.

* * *

მეორე დღეს ჯონდლოს დედა ეზოში შეგვხვდა.

— ერთ წუთს ჩვენთან შემოიარეთ, გოგონებო, — გეთხრა მან და შინ შეგვიყვანა. ჯონდლო იქ არ დავხვდა. მეორე ოთახის კარი ოდნეღ ღია იყო.

— На бугре, неподалеку от лесной до-
роги... შემოგვესმა იმ ოთახიდან. ვიღაც მარცვალ-
მარცვალ და საკმაოდ ნელა წარმოთქვამდა ამ
სიტყვებს.

მე და ლიამ ყური მივუვადეთ.

ჯონდლოს დედა ჩურჩულით გველაპარაკებოდა. რომ მეორე ოთახში მყუდროება არ დარღვეულიყო. მოკარნახეს ჯონდლოს ხმა არ ჰქონდა. მაშინ იყო ხმაზე ვერ ვიცანი. ლიას უსიტყვოდ ვანიშნე, ვინ არის-მეთქი. იგი მიმიხვდა და მითხრა:

— გია კარნახობს. შეიგნეს ალბათ.

— ... Целью шли школьники предводи-
тельствуемые...

გია კარგად კარნახობდა, — ნელა, გამოთქმით და რუსული ენისათვის დაშახასიათებელი მახვი-
ლებში ზუსტად დაცვით. ეტყობოდა, კარგად იცო-
და რუსული ენა.

— ... Предводительствуемые... — გამიეროა
გია, თითქმის ასო-ასო ჩამარცვლა.

ჯონდლომ ვერ დაწერა, აბუზღუნდა:

— რა ჰკიყვალასავით ვაჭიშულა! გამოეცოვოთ!
გიამ ხელახლა, უფრო ნელა უკარნახა.

ჯონდლოს დიდი წვალემა დასჭირდა ამ სიტყვის
დასაწერად. ალბათ გულს ვერ უდებდა, თო-
რემ რა ძნელი იყო ასო-ასო ნაკარნახევი სიტყვის
დაწერა!

როგორც იყო გასცდნენ იმ „კიყვალა“ სიტყვას.

— ... Своим старым учителем. — განავრ-
ძობდა გია კარნახს მიხეილ შოლოხოვის „გატე-
ხილი ყამირიდან“.

— გვეყოფა! — წამოიძახა ჯონდლო.

— ჯერ რა დროს შესვენებაა! — შეუტია ვი-
ლაკამ.

— როგორ იქნება! — მოისმა სხვა ხმა.

— კიდევ ნახევარი საათი და დღეისათვის გვე-
ყოფა, — დაუთმო გია.

— ერიპა, ასე თუ ისწავლე, სექტემბერში კი
არა ნოემბერშიც ვერ ჩააბარებ!

— სირცხვილია, ჯონდლო!

დედაც, ახლა რამდენი მრჩეველი და გულშე-
მატკივარი გაუჩნდა!

მეორე ოთახში კარგად მიდიოდა საქმე...

ქ. ჩხელი

ნახ. მ. ლაუშვილისა

მეგობრობას ასე უნდა

1.

მთელი კლასი ფიქრს მიეცა:
ორი დღეა არ ჩანს დალი,
ბეჯითი და გულმოდგინე,
ოჯახის და სკოლის თვალი!
არვის ახსოვს გაკვეთილი
გაეცდინოს თუნდაც წუთით,
ახლა... ალბათ რაზე მოხდა,
ამბავია რაღაც ცუდი.

და აქ მოელმა კოლექტივმა
თითქმის ერთხმად დაიძახა:
ნინოს, ნელის
და ნანულის
დაევალოს დალის ნახვა!

2.

აი დალის ეზო... სახლი,
სიჩუმეა, არცინ არ ჩანს,
მხოლოდ ბაღი მზიარულად
აშრიალებს მწვანე ფარჩას.
კართან სამი ქალიშვილი
დგას და დალის ელოდება...
კარს გაადებს ნელა-ნელა,
ფარნაოზი ცეროდენე;
მის უკან დგას მზევინარი—
ჭრელკაბა და შეფვალწარბა;
არცინ არის დამხედურთაგან
ამ პაწია და-ჰმის გარდა.

— დალი! — უხმო მზევინარიმა, —
გამოხედე... სტუმრებია,
სამ ამხანაგს, ქალო, შენი
ნახვა მოუსურვებია!
მოცქრილდა უცხად დალი,
გაიხარა მათი ნოსვლით,
და საყვარელ სტუმრებს შეხვდა
ღიმილით და პირზე კოცნით.

და როდესაც შინ შევიდნენ,
ყველამ იქით მიიხედა,
სადაც სათნო და ფერმართალი
ავადმყოფი იწვა დედა.

მხოლოდ მაშინ,
მხოლოდ მაშინ
გაიფიქრეს იმათ გულში,
თუ რის გამო არ ყოფილა
ის სკოლაში დღეს და გუშინ!

3.

ჩვენმა კარგმა გოგონებმა
ხალისით და მონდომებით
გაკვეთილებს მიპყვეს ხელი,
და გულდასმით შეისწავლეს
გუშინდელი დავალება,
დავალება დღევანდელი!

ახალი რომ შეითვისეს,
გაიხსენეს მერე ძველიც;
ხვალ არც ერთი იმათგანი
ორიანს და ცრემლს არ ელის.

ეზო-ბაღსაც დაუარეს,
იქ — სარწყავი, აქეთ — ბარი...
და მათ ნიშნად მადლობისა
თავს უხრიდა ყვავილნარი.

განა მარტო ეს იკმარეს?
დატრიალდნენ როგორც ჯარი,
სარკესავით აპრილდა
იატაკი, კარ-ფანჯარა.

დედა უმზერს.
გული ხაროზს.
თვალისც ხაროზს მათი მზერით;
შენც, სამშობლოც, გიხაროდეს,
თაობა გყავს ბედნიერი!

ნოსტრი

ნახ. ვლ. ტორტაძისა

პირველი მარჯვენი სკოლაში და შინ*

შენ მოსვლასთანვე საქმეს შეუდგები. ჩემმა ასეთმა სიმტკიცემ თვითონვე გააპყრობა. ვადაწყვეტი იხე შემოქმედდა, როგორც იოლა ნოთხადანამ ვერცხა: პირველად დამეწმინდებინა ძნელი გაკეთილები, შემდეგ კი უფრო იოლი. სწორედ ამ დღეს არითმეტიკაში დავადგენდი გვერდზე ამოცანის ამოხსნა. დიდხანს აღარ მიფიქრია, ვადავსულე კრებული და ამოცანის კითხვას შეუდგე.

„მალაზიაში იყო 8 ხერხი, ნაჯახები კი — სამეგრეტის დურგლების ერთ ბრიგადას მიჰყიდეს ნაჯახების ჩაოდნობის ნახევარი და 3 ხერხი — 84 მანეთად. დარჩენილი ხერხები და ნაჯახები 100 მანეთად მიჰყიდეს დურგლების მეორე ბრიგადას. რა ღირს ერთი ნაჯახი და ერთი ხერხი ცალკე?“

თავდაპირველად სრულებით ვერაფერი ვაგვიან ამიტომ ამოცანა ვადავსუთხე მეორედ, მერე მესამედ. და თანდათანობით მივხვდი, რომ ამოცანების შედგენილი ვადავსუთხე სხვათაგან მათ, რათა მოსწავლეებმა ერთბაშად ვერ მოახერხონ ამოხსნა. სწორია: „მალაზიაში იყო 8 ხერხი, ნაჯახები კი სამეგრეტის მებრძოლები“. დაიჭერათ უბრალოდ, რომ ნაჯახი იყო 24 ცალი. თუ ხერხი იყო 8 ცალი, ზოლო ნაჯახები მათზე სამეგრეტის მებრძოლებს უფროსათვის ცხადია, რომ ნაჯახი იქნებოდა 24 ცალი. პოლა, რა საქონილა დღემდე-ყოფის რომ იდებოდა? შენვე სწორია: „დურგლების ერთ ბრიგადას მიჰყიდეს ნაჯახების ჩაოდნობის ნახევარი და 3 ხერხი—84 მანეთად“, ექვსჯერ უბრალოდ: „ნაჯახებს 12 ნაჯახი“, თითქმის ნათელი არ იყოს, რომ თუ ნაჯახი 24 ცალი იყო, ნახევარი 12 იქნება. და მასთანადე უფროსად ვერცხა იხე ვადავსუთხე 84 მანეთად. შემდეგ იხე ნათქვამია, რომ დარჩენილი ხერხები და ნაჯახები მიჰყიდეს მეორე ბრიგადას 100 მანეთად“, რომელი დარჩენილი? თითქმის ადამიანურად ვერ იტყვიან?! თუ მთლიან-

ნად იყო 24 ნაჯახი და გაყიდეს 12, მასთანადე დარჩენილია 12 ხერხები კი მხოლოდ 8 ცალი იყო. თუ ერთ ბრიგადას მიჰყიდეს 3. მასთანადე მეორე ბრიგადას მიჰყიდეს 5-ს. ასეც დაეწმინდა, თორემ დახლართავენ, დავაბნევენ და მეორე კი ამბობენ: „მოსწავლეები უფუნურები არიან და ამოცანების ამოხსნა არ იციანო!“

ამოცანა რომ გამეზარტებინა, იგი ჩემებურად ვადავსუთხე და აი, რა გამოიყოფა: „მალაზიაში იყო 8 ხერხი და 24 ნაჯახი. დურგლების ერთ ბრიგადას მიჰყიდეს 3 ხერხი და 12 ნაჯახი—84 მანეთად. დურგლების მეორე ბრიგადას მიჰყიდეს 5 ხერხი და 12 ნაჯახი 100 მანეთად. რა ღირს 1 ნაჯახი და 1 ხერხი ცალკე?“

ვადავსუთხე ამოცანა ხელახლა ვადავსუთხე და ვნახე, რომ იგი ცოცხალი შემოკლებულია. მაგრამ მაინც ვერ მივხვდი, როგორ უნდა ამოიხსნა, რადგან მთელი ეს ციფრები თავში ირეოდნენ და ფაქტს ვიშლიდნენ.

ვადავსუთხე, ამოცანა ისე შემეცვებოდა, რომ მასში ნაყოლები ციფრები ყოფილიყო. ვანა სრულად უმნიშვნელო არ არის, რამდენი იყო მალაზიაში ეს ნაჯახები და ხერხები, თუკი ისინი ბოლოს და ბოლოს სულ გაჰყავდა?

ამოცანა კიდევ შევცვდი და იგი ასეთი გამოვიდა: „ერთ ბრიგადას მიჰყიდეს 12 ნაჯახი და 3 ხერხი—84 მანეთად, მეორე ბრიგადას მიჰყიდეს 12 ნაჯახი და 5 ხერხი — 100 მანეთად. რა ღირს ერთი ნაჯახი და ერთი ხერხი ცალკე?“

ამოცანა შემოკლებდა, მაგრამ მაინც იმას ვეფიქრობდი, უფრო მეტად როგორ შემეცვებოდა ვანა სულ ერთი არ არის, ვის მიჰყიდეს ეს ნაჯახები და ხერხები? მნიშვნელობა აქვს იმას, თუ რამდენად გაჰყავდა.

ვიფიქრე, ვიფიქრე და საბოლოოდ აი, როგორი ამოცანა მივიღე:

* ნაჯახები ამავე სახელწოდების წიგნიდან.

„12 ნაჯახი და 3 ხერხი ღირს 84 მანეთი.
12 ნაჯახი და 5 ხერხი ღირს 100 მანეთი.
რა ღირს ერთი ნაჯახი და ერთი ხერხი ცალ-ცალკე?“
მეტი შეკვეთა აღარ შეიძლება და დაიწყო ღირსი იმი-
ჯი, თუ როგორ ამოხსენს ამოცანა.

ჯერ ვფიქრობ: თუ 12 ნაჯახი და 3 ხერხი ღირს 84 მანეთი, მაშინ საქარია შევკრიბოთ ისინი ერთად და 84 გავყოთ მიღებულ რიცხვზე. შევკრიბოთ 12 ნაჯახი და 3 ხერხი, მივიღო 15. მაშინ 84 გავყოფი 15-ზე, მაგარი უნაშაოდა არ გამოვიდეს, რომ შეცდომა დავეყო, და სხვა გამოსავლის ძებნა დავიწყო. სხვა გამოსავალი ისეთი გამოვსახე. შევკრიბე 12 ნაჯახი და 5 ხერხი, მივიღე 17. შემდეგ 84 გავყოფი 17-ზე, მაგრამ ამ გავყოფის შემდეგ დამჩრა ნაშთი. მაშინ ერთი-ნაშთის მიუხედავად ვუვლა 24 ნაჯახი და 8 ხერხი. ასევე ერთი-ნაშთის მიუხედავად მანეთები და რაც მივიღე ნაჯახებზე და ხერხებზე გავყოფი. გავყოფი მაინც არ გამოვიდა. მაშინ ვცადე ნაჯახებდნ გამომეკლერ ხერხები, ფული კი მიღებულ რიცხვზე ვავყო. მაგრამ მაინც არაფერი გამოვიდოდა. შემდეგ შევიცადე ცალ-ცალკე შევკრიბოთ ნაჯახები და ხერხები, მერე კი მანეთებდნ გამომეკლერ ნაჯახები და მიღებულ რიცხვზე ვავყო ხერხებზე. ერთი სიტყვით ბევრი ვცადე, ბევრი ვი-ვინჯავალხე, მაგრამ მაინც არაფერი გამოვიდა. მაშინ ავიღე ამოცანა და ვინა პასიზოვანა წავიდე.

— გამოვიხე, ვანია, — ვუთხარი მე, — 12 ნაჯახი და 3 ხერხი ღირს 84 მანეთი, ხოლო 12 ნაჯახი და 5 ხერხი ღირს 100 მანეთი. რა ღირს ერთი ნაჯახი და ერთი ხერხი? შენი აზრით, როგორ უნდა ამოხსნას ეს ამოცანა?
— შენ როგორ ფიქრობ? — შეიხარა მან.
— ფიქრობ, რომ საქარია შევკრიბოთ 12 ნაჯახი და 3 ხერხი და 84 გავყოთ 15-ზე.
— მოვილა, რა საქარია ნაჯახებისა და ხერხების შეკრება?
— იმისთვის, რომ გავყო რამდენი იყო სულ, მერე კი 84-ს გავყოთ მიღებულ რიცხვზე და გავფიქრობ, რა ღირს ერთი ცალკე.
— „ა, ერთი ცალი!“ ერთი ნაჯახი თუ ერთი ხერხი?
— ხერხი, — ვუპასუხე მე. — ამ ნაჯახი.
— მაშინ გამოვი, რომ მათ ერთი ფასი ჰქონიათ.
— მერედა, ვინ ისინი ერთი ღირებულების არ არიან?
— რა თქმა უნდა — არა ამოცანაში ის ზომ არ არის ნათქვამი, ერთი ფასი აქვთ. პირაქით, ვსაგებია სწორად ის, თუ რა ღირს ერთი ხერხი და ერთი ნაჯახი ცალ-ცალკე. მაშასადამე. შათი შეჯამების უფლება არა ვაქვს.
— სულ ერთია, ვინდა შევაჯამე, ვინდა არა, მაინც არაფერი გამოდის.
— სწორად ამიტომაც არ ვამოდილი!
— მას რა ვქნა? — ვკითხე მე.
— იფიქრე!
— უკვე ორი საათია ფიქრობ.
— ახა, კარგად ჩუქვირდი ამოცანას, — მოთხრა ვანია, — რას ხედავ?
— ვხედავ, — ვუპასუხე, — 12 ნაჯახი და 5 ხერხი ღირს 94 მანეთი, 12 ნაჯახი და 3 ხერხი კი 100 მანეთი.
— პოდა, ამჩნე, რომ პირველსა და მეორე შემთხვევაში ნაჯახი ნაჯახებს ერთნაირი რაოდენობა, ხოლო ხერხები ორთი მეტი?
— ვამჩნევ, — ვუპასუხე მე.
— იმხალე ზომ ამჩნევი, რომ მეორედ გადაუხედავ 16 მანეთით მეტი?
— ამას ვამჩნევ. პირველად გადაიხედავ 84 მანეთი, მეორედ 100 მანეთი. 100-ს ვამოკავალთ 84, იქნება 16.
— როგორ ფიქრობ, რატომ გადაიხედავ მეორედ 16 მანეთი?
— ეს ყველასათვის ნათელია, — ვუპასუხე მე. — იყო უნდა ზედმეტი 2 ხერხი, ამიტომაც ზედმეტი 16 მანეთი გადაიხედავს.
— მაშასადამე, 2 ხერხში გადაიხედავს 16 მანეთი, ვთქვამ?

— დიახ, ორში, — ვუთხარი მე.
— მას რა ეღიროება ერთი ხერხი?
— რადგან 2 ხერხი ღირს 16 მანეთი, ერთი ეღიროება 8 მანეთი, — ვუთხარი მე.
— მას ასე, შენ ვაიკე, თუ რა ღირდა ერთი ხერხი.
— ფუ! — ვთქვი მე. — სულ ადვილი ამოცანა ყოფილა, როგორ ვერ მიხვდები?
— მოვილა, შენ კიდევ უნდა ვაიკო, რა ღირს ერთი ნაჯახი.
— ეს ზომ უნაშაოა რამ არის, — ვუთხარი მე, — 12 ნაჯახი და 3 ხერხი ღირს 84 მანეთი. 3 ხერხი ღირს 24 მანეთი. 84-ს ვამოკავალთ 24, მივიღებთ 60-ს. მაშასადამე 60 უნდა გავყოთ 12-ზე. ეს კი 5 მანეთი იქნება. დავტრუხე სახლში და ძალიან მწუხნა, რომ ამოცანა თვითონ ვერ ამოხსენარი, მაგრამ ვადაწუხეხე, შემდეგაც, 5 საათი იტოვებ რომ დამკვირდეს, ამოცანას მანაც თვითონ ამოხსენს-მეთქი.

მეორე დღეს ართმეტყაში დავაჯობა არ მოუციათ და ძალიან მიხაროდა, რადგან ამოცანის ამოხსნა არც თუ ისეთი სხაიაზომედი არ არის.
„რა უნდა“, — ვფიქრობდი მე, — ერთ დღეს მაინც დავსვენებ ართმეტყისკავანა.“
მაგრამ ყველადღერი სულ სხვაგვარად შეტრიალდა. ის იყო ვაკეთილშობილეს ჩავსუჯეტი, რომ ლიკა ამოხსნა.

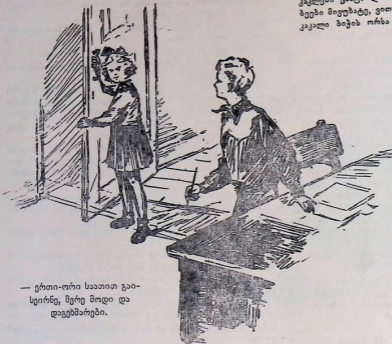
— ვტოვა, შეხედე, ისეთი ამოცანა მოგვეცეს, რომ ვერას-მეტო ვერ ამოხსენია. დამტხმარე.
მე ამოცანას მხოლოდ თვალს ვადავავლე და გავფიქრე: „კარგი ამბავი კი იქნება, თუ ამოხსნა ვერ მოვახერხებ, ერთ-ბაშად დამტყავრება მთელი ჩემი ავტორიტეტი“. და ლიკას ვუთხარი:
— იცი, ლიკა, ახლა არა მცალია, თვითონაც აუარებელი ვაკეთებდები შენგ. წაიღე, ერთი-ორი საათით ვაისიერე, მერე მოდე და დავტხმარებ.

ვიფიქრე:
„სანამ გე ისიერებებს, ამოცანაში ვავერკვევი, შემდეგ კი აუხსნა.“
— კარგი. მაშინ ამხანაგთან წავალ, — თქვა ლიკამ.
— წადი, წადი, — ვუთხარი მე, — ოღონდ მალე არ მოხვდე. შეგძლიან ერთი-ორი საათით ვაისიეროს. ერთი სიტყვით, რამდენიც გეუნებოს, იმდენი ისიერე.
ლიკა წავიდა, მე კი მისი ამოცანათა კრებული ავიღე და ამოცანა წავიკითხე:

„ბიჭი და გოგონა ტყეში კაკაოს კრეფდნენ. მოკრიფეს 120 კაკალი. გოგონამ მოკრიფა ორჯერ ნაკლები, ვიდრე ბიჭმა. რამდენი კაკალი მოკრიფა გოგონამ და რამდენი ბიჭმა?“
წავიფიქრე ამოცანა და სიტყვად არ მყოფი, — ამოცანაც ამას მჭვანა რა არის აქ გუგუნიანი? 120 უნდა გავყოთ ორზე, მივიღებთ 60-ს. მაშასადამე, გოგონამ მოკრიფა 60 ცალი. ახლა საქარია ვავიგოთ, რამდენი მოკრიფა ბიჭმა. 120-ს ვამოკავალთ 60, იქნება 60. მაშასადამე, ისეც 60 იქნება, კი მაგრამ ეს როგორ? ვამოხივს, რომ თანასწორად მოუკრიფიათ, ამოცანაში კი ნათქვამია, გოგონამ ორჯერ ნაკლები მოკრიფა. აჰაა, — ვაფიქრებ მე, — საქარია 60 გავყოთ ორზე, მივიღებთ 30-ს. მაშასადამე ბიჭმა მოკრიფა 60, გოგონამ — 30. ჩავიხედე პასუხში, იქ სწორია: ბიჭმა — 80, გოგონამ — 40!

— მოთმინეთ, — ეს როგორ? მე მივიღე 80 და 60, აქ კი 40 და 80-ია. შევამოწმე: სულ მოკრიფილია 120 კაკალი. ბიჭმა მოკრიფა 60 კაკალი, გოგონამ 30. სულ გამოდის 90. მაშასადამე, სწორია აჰაა! ამოცანის გამოყვანა თავიდან დავიწყებინე 20 და 60 გამოდის! მას რატომ არის პასუხში 40 და 80? ეს რაღაც ჯგუფონურეტი წერია ა. აქ კი ჩავფიქრე. ამოცანა ზედმედდ ორჯერ მაინც წავიკითხე, მაგრამ ვერასწავით ვერ ამოვაგერი, რაში იყო დაბრკობლა.
„იტირება! — ვიფიქრე. — თუ მისამეკლერს იხედი მწელი ამოცანებს ადლებენ, რომ მეოთხედს სხვადასხვა ვერ ამოხსენია, ნეტავ როგორია სწავლობენ ის საცადავები?“

კაკლები ენბა და ბავშვების ტანსაცმელს გამობერილი ჯი-
ბეები მიფუხავს, ვითომ შივ კაკლები ეყარა. ახლა მთელი 120
კაკალი ბიჭის ორსა და გოგონას ერთ ჯიბეში მოვათავსებ.
კაკალი ბიჭის ორსა და გოგონას ერთ ჯიბეში უცებ თავში
ბრწყინვალე აზრმა გააძიღვდა:

— ერთი-ორი საათით გაი-
სერიან, მერე მოდი და
დაეგებარები.

კვლავ ჩაფუჭილი ამოცანას. სირცხვილი იყო, რომ ვერ
ამომეხსნა. „აიო, — იტყვის ლეკა,— მეოთხე კლასშია და მესა-
მეკლასელობს ამოცანაც კი ვერ გამოუყვანიაო!“. უფრო მეტად
დაფუჭიდა. არაფერი გამოდის. ლამის გონება დაიხინჯა და
ფიქარი და არ ვიცი რა ვქნა. ამოცანაში ნათქვამია, რომ
სულ 120 კაკალი იყო, პოდა საჭურბო ისინი ისე გაიყოს,
რომ ერთს ორჯერ მეტი ჰქონდეს მეორემ. რომელიმე სხვა
ციფრები რომ ყოფილიყო, კიდევ რაღაცას მოიფიქრებდა კაცი,
მაგრამ აჰ, რამდენჯერაც არ უნდა გაყო 120 ორზე, რამდენ-
ჯერაც არ უნდა გამოყოლო 120-ს ორი, რამდენჯერაც არ უნ-
და დაგაამრავლო 120 ორზე, სულ ერთია 40 და 80 მაინც არ
გამოდის.

სასწრაფოთელმა, რვეულში კაკლებს ხე დავხატე, ხის ძი-
რას კი გოგონა და ბიჭი, ხოლო სხუე 120 კაკალი და ასე ვხა-
ტავდი ამ კაკლებს, ვხატავდი და სულ ფიქრობდი. ოღონდ
ჩემი ფიქრები იქით არ მიმართებოდა, საითაც საჭირო იყო.
ჯერ გაფიქრებ, რატომ უნდა დაეკრიფა ბიჭს ორჯერ მე-
ტი კაკალი, მაგრამ მერე მივხვდი, რომ ალბათ სხუე აბჭრა,
გოგონა კი დაბლიდან კრეფდა და ამიტომაც მოკრიფა ასე
სობა. შემდეგ დავიწყე ამ კაკლების აკრეფა, ესე იგი უპრა-
ბოდ საშუალებით ვშლიდი ხიდან და ვაძლევდი ხან გოგონას
და ხან ბიჭს, ესე იგი ამ კაკლებს თავებთან ვუხატავდი ბავ-
შეებს. შემდეგ ვიფიქრე, ისინი კაკლებს უფოთლად ჯიბეში
იყრიდნენ-მეთქი; ბიჭს ჭურთხუცი ეცვა. მე მას გვერდებზე
ორი ჯიბე დავუხატე. გოგონას კი წინსაფარი ჰქონდა და ამი-
ტომ ამ წინსაფარზე ერთი ჯიბე დავხატე. მაშინ ვიფიქრე,
შეიძლება გოგონამ სწორედ იმიტომ მოკრიფა ნაკლები, რომ
მხოლოდ ერთი ჯიბე ჰქონდა. პოდა, ვიფიქრე და დავეპიროდი
მათ. ბიჭს ორი ჯიბე ჰქონდა, გოგონას კი ერთი, და აი, ჩემს
თავში რაღაცემ გაიფიქრა. მე მოვუშლდი მათ თვითონ რომ

„მთელი 120 კაკალი უნდა გაიყოს
სამ ნაწილად! ერთი ნაწილი გოგონას
ერგება, ორი ნაწილი კი ბიჭს დარჩე-
ბა; ამიტომაც მას ორჯერ მეტი ექ-
ნება“. საჩქაროდ გავუვი 120 ხა-
ზე, მივიღე 40. მამასაღამე ერთი ნა-
წილი არის 40, ეს 40 კაკალი გოგო-
ნამ მოკრიფა. მაგრამ ბიჭს ხომ ორი
ნაწილი ჰქონდა, მამასაღამე 40 უნდა
გავამრავლოთ 2-ზე და მივიღებო
80-ს! ზუსტად ისე, როგორც პასუხ-
შია. სისარულისაგან კინაღამ შეე-
ხტი და საჩქაროდ ვინა პაპიოფოთლად
გაეციქო, რომ მეამბნა თვითონ.
გამოვარდი ქუნაში, ვხედავ —
შეიყინე მოდის.

— უფრი მივდე, კოსტია! გოგონა
და ბიჭი ტყეში კაკალსა ჰკრეფდნენ.
მათ 120 კაკალი მოკრიფეს. ბიჭმა
ორჯერ მეტი აიღო გოგონაზე. შეენი
აზრით, რა უნდა ვქნათ?

— რა და, კეთაში ლხათიანად წამოვარტყათ, რომ გოგო-
ნებს მეორედ აღარ აწვიდნოს.
— არა, მე მავას არ გეკითხები. როგორ გავუთო ისე, რომ
ბიჭს ორჯერ მეტი ერგოს?

— თვითონ გაიყონ, როგორც სურდეთ, რას ჩამაცივდი!
გაიყონ შეაზე!

— შუაზე გაყოფა არ შეიძლება. ამოცანა ასეთი,— ვთხო-
ბი მე.

— რა ამოცანა?

— არითმეტული ამოცანა.

— ფუ!— თქვა შიშინმა. — მე წლებს ღორი მომიკვდა,
რომელიც მხოლოდ გუშინწინ ვიყიდე, ეს კი ამოცანებს მა-
ჩინებს.

— ო, მაშინ მპატიე, არ ვიცილო, თუ ასეთი უხედურება
დაგატყდა თავს.

ვუხსარი და გავცივდი.
მივირბინე ვინაიხთან.

— გამოვინე, ვინა,— ვუთხარი მე,— ნახე, რა თავხატები
ამოცანა: გოგონამ და ბიჭმა მოკრიფეს 120 კაკალი, ბიჭმა
ორჯერ მეტი აიღო. უნდა სამ ნაწილად გაიყოს. ხომ სწორად
მივხედე?

— სწორაა,— მიიზარა ვანიამ, — ერთ ნაწილს გოგონა აი-
ღებს, ორ ნაწილს კი ბიჭი, ამიტომ მას ორჯერ მეტი ექნება.

— მას თვითონ მივხვდი,— ვუთხარი,— ძალიან კი დაუხ-
ლართავე ამოცანა, ეგნათ ვერავე გაიგებდა, მაგრამ მე
მაინც მივხვდი.

— აი, ყოჩაღ!

— ახლა ამოცანებს თვითონ გამოვიყვანე. — ვთქვი მე.

— რა თქმა უნდა, უმჯობესია მსულამ თვითონ ამოსხა
ხოლომე, მერე სარტელბობას მოვტანს,— თქვა ვანიამ.

ისევ ხაზლში გავაქვი, ქურაში უფერად იურა კახატკინს შევხვდი.

— ყური მივდე, იურა, — ვუთხარი მე—გოგო და ბიჭი ტყეში კაკალს კრფდნენ...

— თავიდან მომწყვდი შენი კაკლებიანად! უმჯობესია ის მითხრა, რატომ არ მეცადინებ და ქურა-ქურა დარბიხარ?

— სინდისს გეფიცები, ვმეცადინებო.

— მაგებს თავი დაანებე. მიუღ კლასს უკან სწვე, შენ და აი ის, — შენი შოშკანი.

— სინდისს გეფიცები, ვმეცადინებო. შიშკინს ზღვის ღორი მოუკვდა. შენ საღ მიდიხარ?

— შეშინან მოვდიოდი. მინდოდა მენახა, როგორ მეცადინებო, შენ კი ხაზლში არ დამხვდი. გზედგე, როგორც აწაღებ გაკეთილებს.

— არა, პატროხან სიტყვას ვამბობ, ამოცანას ვიყვანდი, პოდა, გამოვიყვანე და ერთი წუთით ვანიასთან გავიქეცი, რომ მისთვის შეამბნა. აი, წამოდი ჩემთან და ნახავ.

მივედიო ხაზლში. მე ვაჩვენე ამოცანა გოგონასა და ბიჭის შესახებ.

— კი მაგრამ, ეს ხომ მესამე კლასის ამოცანაა?

— განგებ ვიმეორებ შარშანდელ ამოცანებს, — ვუთხარი მე, — შარშან არითმეტიკაში ცუდად ვსწავლობდი. პოდა, მინდა უველადერი ავინაწლადური.

— ეს კარგად მოგაფიქრებია. წინა მასალა რომ კარგად გეცოდინება, ახალს უკეთესად შეისწავლი.

იურა წაიდა. მალე ლიკა დაბრუნდა და მე მაშინვე ავუხსენია მას ამოცანა. დაეხატე კაკალი დახუნძლული ზე, ბიჭი ორი ჯიბით და გოგონა ერთი ჯიბით.

— რა კარგად მიხსნი, — მითხრა ლიკამ,—მე თვითონ ვერაფერი ვერ მივხვდებოდი!

— ეს უბრალო ამოცანაა. როცა გავიჭირდეს, მითხარი ხოლმე და ბედად ავიხსნი.

და აი, როგორღაც სრულიად მოულოდნელად, სულ სხვაგვარი აღმამანი გახვდა. წინათ მე მეხმარებოდნენ, ახლა კი მე თვით შემეძლო სხვებს დაეხმარებოდი. და რაც მთავარია, მე ხომ არითმეტიკაში ორიანი მქონდა.

რუსულიდან თარგმნეს ნონა ახალაქიძე და პაპუნა შარატიანიძე

სამაისო

აი, რად მივსდევ ველებს ღიღინით, განთიადისას მსუბუქ ნისლიანს; მწამს გაზაფხულის ოქროს გვირგვინი გამარჯვების დღე — ცხრა მაისია.

ცაში გაკვირსავს ელვა ჩქარა-ჩქარა, სურნელოვანი წამოვა ქარი, ღია დახვდება ყველა ფანჯარა და ყველგან ღია დახვდება კარი.

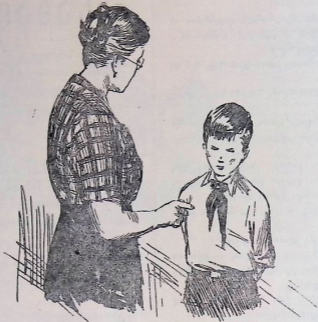
გაზაფხულს ქროლვა ჩვენთან სწყურია თავისი ეშხით, თავისი ღონით; რვასართულიან, ცხრასართულიან ხარაჩოებსაც გაუფოთლავს მგონი.

სივრცე გეძახის უფართოესი, წახვალ, ტყვერბთან სიღმე დადგები, შემოგვსმება: თოთო ფოთლებში პირველ ხმას როგორ სცდიან ბარტყები.

აი, რად მიყვარს ეს გაზაფხული, ხეები თეთრად გადაცმულები, ვრცელი მინდვრები ღრმად გადახსული, ველზე ხეები დარაზმულები.

ისევ ბაღები ცვარდაფრქვეული, კლდიდან ჩანჩქერის სიცილ-ხალისი და დიდებულად განათებული გამარჯვების დღე — დღე ცხრა მაისი.

ზურაბ ლორთქიფანიძე

ქ. გომიანიძე

ნახ. კ. მახარაძის

ღამრიგებელი

მშობელთა კრება სხვა დროსაც ხშირად იმართებოდა სკოლაში, მაგრამ ეს იყო საგანგებო, ძალზე სერიოზული კრება. თუმცა გაკვეთილები კარგანის დამთავრებული იყო, დერეფნებში ჯერ კიდევ იროდნენ ცნობისმოყვარე ბავშვები, მაგრამ კი არ ხმაურობდნენ ჩვეულებრივად, — ჩურჩულებდნენ, იღვინენ და ელოდნენ კრების შედეგს.

კლასში სიჩუმე იდგა. ლაბარაკობდა კლასის დამრიგებელი — ბატყევიული თამარი. ყველა სულგანაბლი უსმენდა დამრიგებელს, იგი გულნატკენი და აღშოთებული ჰყვებოდა იმის შესახებ, თუ როგორ აიძრუა სწავლაზე გული ირაკლიმ, როგორ აქვინენ მას გურამი და გივი, როგორ გაიპარნენ ისინი სკოლიდან და სახლიდან: როგორ ეძებდნენ მათ მშობლები მთელი ორი დღის განმავლობაში.

როდესაც თამარმა თავისი სიტყვა დაამთავრა, სიჩუმე ჩაშლავარდა. მშობელთა კრების თავმჯდომარე ფეხზე წამოიღგა.

— ბავშვები და მშობლებო, — დაიწყო მან მღვღვარებით, — ჩვენ მივიზინეთ კლასის დამრიგებლის დამადოტრებული სიტყვა... შევერცხეთ, ნამდვილად შევერცხეთ... შეიღებო, — განაგრძო მან და ბავშვებს მიუბრუნდა: — ესაა საქმე! სამივე პასუხს აეგუს ამანაგებობისა და მშობლების წინაშე. ჩემი შვილიდან დაგიწყებ... აბა, გურამ, ყველაფერი გვიამბე, როგორ მიზდა!

გურამი ზანტად წამოიღგა, თავი დახარა, არ ეცოდა საიდან დაეწყო. სწორედ ამ დროს ერთმა მშობელმა დაიძახა:

— ჯერ მშობლებს ვეკალით, ბავშვებმა მერე ილაბარაკონ!

გაბარებული გურამი სწრაფად დაუჯა მერხზე.

მშობლები ერთი-მეორეს ეცლიდნენ. ისინი აღშოთებით ლაბარაკობდნენ მუშვილ პირველ კლასის შესახებ, კიდვადნენ მას მოხბდაი ამის გამო.

ფეხზე იდგა სახვეაფითრებული, თვალცრემლიანი მანდილო-სანი:

— დიდი ხანი არ არის მას შემდეგ, რაც ამ სკოლის დირექტორს სიტყვა მივეყო, რომ ჩემი შვილის უღრისი სატყეული უკანასკნელი იქნებოდა, და ვთხოვიდ მას, არ გაეირცხა სასწავლებლიდან იგი. როგორც ზედათ, პირობა ვერ გაეპართლეთ ვერც დედამ და ვერც შვილმა. ჯერ ერთი წელიც არ გასულა, რაც მეუღლე დაეკარგე, ვფიქრობდი, ჩემი ირაკლი მხარში ამომიღებოდა, ყველაფერს გაითვალისწინებდა, კარგად ისწავლიდა, გამოისწორებოდა, მაგრამ... ლაბარაკი აღარ შემიძლია. — თქვა მარიამმა და თავდახრილი ნელა დაეშვა სკამზე.

სასწავლო ნაწილის გამებ ვარლამი ფეხზე წამოიღგა და გაჯერებულმა დაიძახა:

— ფუტბარაქე, ადექი!

ირაკლი ზოგანითო წამოიღგა.

— მუხუბე დედაშენს, რა მდგომარეობაშია დღეს შენი უფროსი ძმა იყო აქ, რომელმაც ხუთებზე დაამთავრა ეს სასწავლებელი. როცა გაიყო რისთვისაც დავიბარე — შერცხეა, უწრხულ მდგომარეობაში ნავარდა. რატომ სწერი თავს ყველას, რისთვის არცყვენ მშას, დედას, ამანაგებს, სკოლას!

— მთავს დირექტორის კამინეტში უფრო მეტი დრო აქვს გატარებული, ვიდრე საკლასო თოხანში, — წამოიძახა ვილაცამ.

— ახა, გვიამბე, როგორ გაიპარეთ სკოლიდან და შემდეგ ქალაქიდან, — დინჯად უთხრა ვარლამმა.

— მოწვევების სკოლიდან გაპარვა ჩემი ბრალი არ არის, — დაიწყო ირაკლიმ.

— სტყუის, მაგისი ბრალია, — წამოიძახა გურამმა. ირაკლიმ ცერად გადახედა ამზანას.

— შინიდან გაპარვა ვიღის ბრალია? — მოძახა დამირ-ბებულმა.

— შინიდან იმიტომ გავიპარე, რომ დედას ნათქვამი ჰქონდა: იყიდო, თუ კიდევ რაიმე შეგეძინებოდა, სახლში აღარ მოხვიდო!

— სხვები რაღად წაიყვიან? — ჰკითხა დედამ.

— მე არავინაც არ წამიყვანია!

— მამ ვინ წაიყვიანა, ვინ? — წამოიძახა გვიგამ, ირაკლის წინ აუტუტა და ტირილი დაიწყო.

— ერისპა! — ჩილიაპარავა თამარმა. — კომკავშირელი და ტირილი!

გვიგამ ტირილზე დარბაზში სიცილი გაიხსმა, — პირობას ვიდრედე... — განაცხობდა ირაკლი.

— ვე მერაბდენე პირობა? — მოძახა ახლო მჯდომმა დედამ.

— აღარ ჩავიდენ, მასწავლებელი, აღარ ჩავიდენ, — თქვა ირაკლიმ, ვერ თამარს მიაკვირდა, მერე დედას გადახედა და დაუჯდა.

— რას გვეტყვის სკოლის კომკავშირის კომიტეტის მდივან? — კითხა ვარლამმა.

— შოთა ადგა, ქამარი გაიწორა, ჩაახველა და დაბეჭულად დაიწყო:

— ჩვენ დანაშაულები ვართ, რომ არ ვიცავთ დისციპლინას. ჩვენც, კომკავშირელებიც, ვერ ვაძლევთ სანიმუშო მაგალითს სხვებს.

— რატომ, რა გეშლით ხელს? — ჰკითხა ერთ-ერთმა მშობელმა.

— რა გეშლის? რა ვიცი, ვერ ვახერხებთ, რომ წესრიგი დავამყაროთ სკოლაში.

— გაკვეთილებიდან და ქალაქიდან მოსწავლეთა გაპარვის შესახებ თუ იხსენებთ კომკავშირის ორგანიზაციის? — ჰკითხა გიორგიმ.

— არა, ჯერ არ გვიმსჯელია!

მშობლებს არ მოეწონათ შოთას პასუხი და ახლა უკვე სკოლაში კომკავშირის როლზე მსჯელობდნენ.

შემდეგ სხვა მოწვევებზე ილაპარაკა.

— მშობლები დარჩით, მოსწავლეებმა კი დერეფანში დაიცადონ, — გამოაცხადა გიორგიმ.

გურამმა, რომელიც ირაკლისთან ერთად გაიპარა ქალაქიდან, პირველმა გამოალო კარი, გადაერჩია, გაიფიტრა და მოკურცხლა.

მოსწავლეები აიშალნენ. ხმაური მიდიოდა დერეფნისაკენ. ირაკლი განებე ილიდა გასასტუმრებელი, უძლიერა თითო-თითო მყოფლებთან გვიგამს და გურამისათვის, აპირებდა კიდევ განზრახულების სისრულეში მოყვანას, რომ კლასის დამრიგებელმა შეამჩნია ეს, მივიდა მასთან, გვერდზე გაიხსო და უთხრა:

— არა გრცხვენია? ვაჭყარ ხარ უკვე! როგორ იძუელი შეხედ დედაშენს, არ გცოფობა? მამის სურათი ხომ გაქვო სახლში?

— დიას.

— მერე, როგორ უტყარი თვალუბნი? ბოლოს და ბოლოს კომკავშირში მიღობაზე გინდა არ მემამუდე გიოსხარ უარი? დაიფერდი!

ირაკლი დერეფანში გავიდა, დარაგის წაჩხულებია, მარტო იღვა კუთხეში ჩაფიტრებული და დედის გამოსვლას ელოდებოდა.

ერთ საათზე მეტ ხანს გაგრძელდა მშობლების საუბარი აღწრდებლბთან. კარგი აზრები გაუზიარეს პედაგოგებს მშობლებმა და საქონადაც მოილაპარაკეს.

როცა კომკავშირის ბურჯის მიღვანი საკლასო ოთახიდან გადიოდა, თამარმა შორიდან შეაჩერა იგი.

— შოთა, არ წახვიდე, შენთან საქმე მაქვს, — მოძახა მან.

თუმცა შინ მისვლამდე დიდი მანძილი გაიარა ერთად დედა-შვილმა, მაგრამ არც მარიამს უტყვამის რაიმე და არც ირაკლის ამოუღია ხმა.

ოთახში შესვლისას ირაკლის დამრიგებლის სიტყვები მოაგონდა, უნებარე ხანდახან სურათს შეაძლევს და დამრიგებლის წყრობას იხსახერებს. სკოლის კომკავშირის კომიტეტის ახალი მდივანი, ირაკლის მეზობელი ვანო კარგად ბუყრობა, სწავლა-შეცხარება, ამეცადინებს, ოღონდ გვიგის და გურამის სიტყვები გულში აქვს ჩარჩენილი. რად წაუდგენენ პირობი, რად შეარცხვიენს მშობელთა კრებაზე. აი, რა აუტუტებს ირაკლის, მაგრამ განა მართალი არ უთხრეს? განა მან არ წაიყვიანა გვიგი და გურამა? ჰოდა, რატომ უნდა გვეყრობს, როცა სიმართლეს პირთი გეტყვამის! — ამ დღებში რომ იყო გართული, გულში პატაკებულად თამარი შემოვიდა. გაეზარდა ირაკლის დამრიგებლის დანახვა, თან გაუტყირდა. არა, თამარი ხშირად მისულა აქ, მაგრამ სხვადასხვა უსიამოვნო მიზეზის გამო, ახლა ხომ არაფერი დღუშეგვიბა?

— დედა სახლშია? — ჰკითხა ირაკლის თამარმა.

— დიას.

— აქ რას აკეთებ?

— ჩემმა ძმამ ამ დღითი ნერვილი იყიდა, დარგვა ვეღარ მოასწორე, მასმუხარ ეჩქარებოდა, ორმოცებს ვიხსრი, დედა გამოვა და დავერგავთ, მასწავლებელი!

თამარმა გაიხილა და სახლში შევიდა.

ირაკლი ევაზ დამრიგებლის დიდილი, შემობრუნდა და უფრო ხალისიანად დაუწყო ორმის თხრა...

ესიამოვნა მარიამს თამარის დანახვა.

— ცოტა შეუღლოდ ვიყავი, სკოლაში ვეღარ გამოვადარეთ, მასაბტეთი, — ბოდიშს იხილდა მარიამი.

— არაფერია, ჩემი მარიამ, ცუდი ამბავი არ მომიტანია. ირაკლი გამოცხადდა, უკეთ სწავლობს, გვეზმარება, ერთი სიტყვით, თუ აწი არაფერი ჩაიდინა, ჯერჯერობით... ხომ არ გაჯავრებს?

ის იყო მარიამს უნდა ეპასუხნა, რომ ამ დროს ირაკლიმ შემოკოო თავი.

— დედა, ბარს ტარი მომჭრა, ჩაქუჩი ვერ ვახეხე!

— ჩაქუჩი სარდალშია, შვილო, ფანჯარაზე დევს, — მიოქო მარიამმა. თამარმა კი საუბარი განებე სხვა რამეზე გადაიტანა და ირაკლის გასაგონად თქვა:

— მარიამ, ხვალ საღამოს ირაკლის ცოტა დაავიანდება, თეატრში მივადგომი, არ შეგეშინდეთ!

«აჰა, აი, რისთვის მოსულა!» ხიზარულით გაიფიტრა ირაკლი.

მეორე დღეს ირაკლი, გივი და გურამი ერთად ისხდნენ თეატრში. ისხდნენ, მაგრამ ირაკლი ხომ მათ არ ელაპარაკებოდა? დაბმდურენ აწანაგებები. სამი დღე და დაუკი ყი მძებვით დადიოდენ ქუჩებში, როცა შინიდან გააპარნენ. სადგურშიც ერთად ეძებნათ. ჰოდა, სამივენი ერთად წამოიყვანა მილიციელმა ტალაქში. „შობულთა კრებამ დაგვამდურა. მილი დაგვამაპარკები, მაგრამ ხმა რომ არ გაქმენ? ხომ შევრცხვები! რაც იქნება და იქნება, დამრიგებულს ვეძებვი, მაგრამ როგორ გუთხარა?“ — ამ ფიტრებში იყო გართული ანტრატისის დროს ირაკლი, რომ თამარმაც ჩამოიარა.

- შენ რა მარტო ზებარა? — ჰკითხა ირაკლის.
- ასე მარჩენია, ვისყნებ.
- გივი და გურამი სად არიან?
- წყლის დასაღვევად წავიდნენ.
- შენ?
- მე არ მწყურია, — თქვა ირაკლიმ, მაგრამ უკვე ვაზარზად თავის თავზე. «ისეუ სიყრუა», — გაიფიტრა მან, თითქოს რაღაც გადაწყვიტათ, უცხად წამოიტყა და მიმავალ თამარს მიამახა: — პატციეშული დამრიგებელი თამარი შემობრუნდა.
- პატციეშული მასწავლებელი, ჩვენ ერთმანეთს არ ველაპარაკებით.

— მამ შომატყუსს? — ჩილიაპარაკა თამარმა და დარბაზში შემოსულ გივის და გურამს დაუძახა:

- მობრძანდი თქ... გივი და გურამი დამრიგებელთან გაჩნდნენ.
- არა გრცხენიათ? ჩამოართვით ირაკლის ხელი.
- გივი და გურამი თავს იკავებდნენ, მაგრამ ირაკლი წამოდგა, ჯერ გივის ჩამოართვა, შემდეგ გურამს გაუწოდა ხელი. სწორად ამ დროს დარბაზში სინათლე ჩაქრა და მეორე მოქმე-

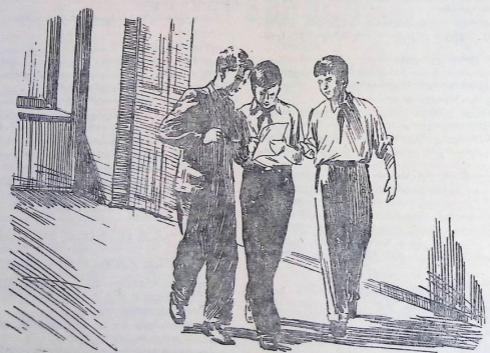
დგმა დაიწყო. ირაკლიმ გაეწვლიდი ხელი უკან აღარ დაბრუნდა და მანამ ვერ მოისვენა, ვიდრე გურამს ხელი არ ჩამოართვა.

რამდენიმე დღის შემდეგ ირაკლი გახარებული იყო. მან უკვე შესაბე ხუთიანი მიიღო. არა, იგი დიდად მადლობელია თავისი უფროსი ძმის, დამრიგებლის, ვანოსი და ყველასი, გინც მას სწავლავს ეხმარება.

«როცა მასწავლებელს ყურს არ ვუგებელი, მიჭირდა, ახლა კი ვიმასსოვრებ და უფრო მეაღვილები. მეც კარგ ხასიათზე ვარ და დედაც მხიარულადაა. რა სისულელეა ეს გაკვეთილების გაცდენა და ვაპარვა? — ფიტრებდა ირაკლი „დურეფანში“, დიდ დასვენებაზე, მაგრამ ვერ მიმხვდარიყო, რად უთხრა დამრიგებელმა: სამასწავლებლოში მიიღი, უჯემოდ არ წახვიდეო! — ნეტავ როდის დამთავრდება გაკვეთილები? — ფიტრებდა ირაკლი. ზარის ხმაც გაისმა და მოსწავლეებმა კრიამულით მიამუროგს საკლასო ოთახებს.

გაკვეთილების დამთავრების შემდეგ სამასწავლებლოდან ირაკლის გურამი და გივი ელოდებოდნენ. როგორც კი გამოვიდა სამასწავლებლოდან ირაკლი, გივიმ და გურამმა მოუთმუნლად ჰკითხეს:

- რაზე ვიბარება დამრიგებელი?
- გახარებულმა ირაკლიმ ხელში ჭაბადლი ააფრიალა:
- რტომენდაცია, კომკავშირში შევდივარ... ვანო ხომ არა-სად დაგინახათ?
- ვანო იქ არის, კომიტეტის ოთახში, ბიუროს სხდომაზე. — მიუყო გურამმა.
- გამადლოთ, — უბასუხა ირაკლიმ და ისე გაიქცა, თითქოს უნდოდა სხვას არ დაესწრო, — ვანოსთვის ეხარებინა ეს სასიათფინ ამბავი!

მერხან ლეონიძე

ნახ. კ. მახარაძისა

მარტოების მზერაები

6609

ტრახ-ტახ-ტახი
ტრახ-ტახ-ტახი —
გაფანტულა ნისლი...
ეს რა ხმები ისმის?
ეს ვინა სცემს დოღს?
ეს რა ხმები ისმის?
ეს ვინ მოსდევს ტყისპირს?
შეხე, მტკვერი ავარდა
შორს...

დაბალახობს ცხვარი,
დაქანაობს ნარი,
დამფრთხალმა ნარჩიტებმა
გაღუფრინეს სერს...
ტრახ-ტახ-ტახი
ტრახ-ტახ-ტახი —
აღმათ მოღის ჯარი...
და ქალები ყანაში
ინრდილებენ ზღეს.

ტრახ-ტრა-ტახი
ტრახ-ტრა-ტახი —
რამ გაგვხადა ჯარი!
ჩვენ ვართ პიონერები —
ბავშვები ვართ დღეს...
ჯერჯერობით ვგზავრობთ,
მშობელ მხარეს ვსწავლობთ —
მთას,
ბარს,
მდინარეს და ტყეს.

ვსწავლობთ მთებს და ტყეებს,
ვსწავლობთ გზებს და შარებს,
ცა ჩვენი საბანი —
გავექციეთ ძილს.
ჩვენ ვართ მოგზაურები,
ვსწავლობთ მშობელ მხარეს —
მალა ცაში ფრინველს,
ვიანვევლას — ძირს...

დაფარულან მთები
წიფლით,
წიბლით,
მუხით...
ვესალმებით ძელქვას,
ევკალიბტს და ბზას.
ჩვენ ვართ მოგზაურები —
ზურგჩანთით და რუკით,
დოღითა და ბუკით
ვანშიანებთ გზას.

ტრახ-ტახ-ტახი
ტრახ-ტახ-ტახი —
არ ჩამორჩე ტოღს!
პო, რა მარჯვედ სცემს
ეს მეღოღე დოღს,
როცა სერზე სოფელი
გაღმოდგება შორს,
როცა ვუახლოვდებით
რუსთავს,
მალლაკს,
გორს...

ტრახ-ტახ-ტახი!
ტრახ-ტახ-ტახი —
არ ჩამორჩე ტოღს!

ჩვენ ვართ მოგზაურები,
მაგრამ არა რაზმი,
არა თვითონ რაზმი, —
რაზმი გვიცდის შინ.
ჩვენ ვართ რაზმის მწვერავნი,
დედალთ მთა და ბარში,
მოგზაურთა რაზმმა
გამოგვგზავნა წინ.

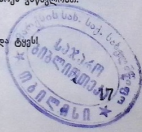
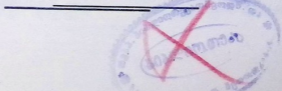
დაბრუნდებით რაზმში
და ჩვენს რუკებს გავშლით,
მოგახსენებთ მამინ
მეგობარს და ძმას:

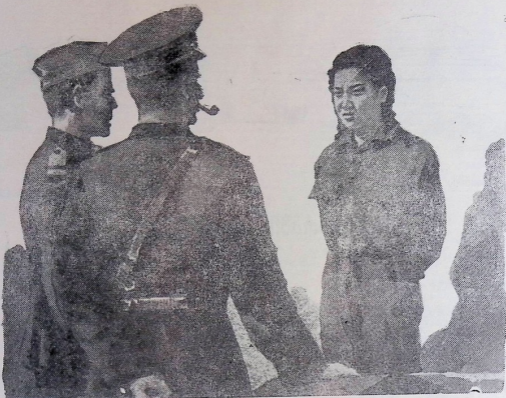
სად — ფონია წყალში...
სად — ბილიგი მთაში...
დაადგება რაზმი
ჩვენს გაკვალულ გზას...

გაუმარჯოს ჩვენზე
მასწავლებლის ფიქრებს,
სკოლის ჭერქვეშ განცდილს,
სკოლის ჭერქვეშ ნახულს!
გაუმარჯოს მელანს,
კალამს,
ჩანთას,
წიგნებს...
მაგრამ მაინც ვაჟა
თავისუფალ ზაფხულს!

გაუმარჯოს იენისს,
გაუმარჯოს იგლისს,
გაუმარჯოს, — ვინაც
ხვალის ფიქრით ცხოვრობს...
ვინც სამშობლოს გზებზე
დღეს ოცენებით იგლის
და სამშობლოს კაცი
შეიქნება ბოლოს!

ტრახ-ტახ-ტახი
ტრახ-ტახ-ტახი
აღმათ მოღის ჯარი...
რამ გაგვხადა ჯარი —
ბავშვები ვართ დღეს...
ჯერჯერობით ვგზავრობთ,
მშობელ მხარეს ვსწავლობთ:
მთას,
ბარს,
მდინარეს და ტყეს!

წინა ნაწილი

ნახ. ალ. გვიგოლაშვილისა

კორეელი გზიკეზი

პოლკოვნიკი მაქს სტერნი და კაპიტანი ღურბინდით გაჰყურებდნენ გადამწვარ სოფლებს, რომელთაც ახლა თეთრი კვამლი ასდოდა, და თავიანთ შთაბეჭდილებებს უზიარებდნენ ერთმანეთს.

ჯარს სადილი — წვენი, კონსერვები მოუტანეს ავტობოით... პოლკოვნიკი და კაპიტანი შემალღებულ ადგილას დასხდნენ და ჭამას შეუდგნენ.

სადილობის დროს პოლკოვნიკს მიუახლოვდა ოფიცერი რამდენიმე ჯარისკაცისაგან შემდგარი რაზმის თანხლებით და მახლობლად შეჩერდა.

— არა უშავს, რომ ვსადილობთ. გვიპატაკე, რა ხდება იქ! — პოლკოვნიკმა თავი გადაიქინა გადამწვარი სოფლისაკენ.

— სოფელში, ბატონო პოლკოვნიკო, ყველაფერი რიგზეა. ბერიკაცების, დედაკაცებისა და ბავშვების გარდა არავინ არის. სრული სიწყნარე სუფევს... ოღონდ ეს ერთი ბერიკაცი რაღაცას იმუქრება ცალი ხელით... მეორე ხელში დაჭრილია... — მან წინ წამოსწია ხანში შესული კაცი, რომელსაც დაჭრილი ხელიდან სისხლი სწვეთავდა.

— იმუქრება?.. რას იმუქრები, ბერიკაცო? — მიუბრუნდა ის დაჭრილ კორეელს.

კორეელმა მალა ასწია მუშტი:

— მე რა უნდა დაგემუქრო, ბებრმა და ცალხელამ, მაგრამ გეუბნები, ამერიკელი პოლკოვნიკო, გეშინოდეს კორეის!.. კორეა დაგამარცხებს შენ... კარგად დამიხსოვრე ჩემი სიტყვები...

— ხედავთ ამ ქოფაკს, რა დიდ გულზეა! — წარმოთქვა გაბრაზებულმა პოლკოვნიკმა, — წაიყვანე კოჯედოში! აი, იქ ვეღარ ილაპარაკებს ასე მამაცად...

— კოჯედო? ვერა, კოჯედოში ვერ გამგზავნი! — თქვა ცალხელამ.

— ვერ გაგზავნი?

— ვერა!

— ვითომ ვინ დამიშლის?! წაიყვანე ახლავე! ოფიცერმა ჩამოსწია საღმისი გამომსახველი ხელი მუბლიდან და ის იყო უნდა ჩასჭიდებოდა ცალხელას, რომელსაც სისხლი ისევ სდიოდა დაჭრილი მკლავიდან, რომ ცალხელამ პოლკოვნიკისა-

კენ წაიწია. ოფიცერი ისე მედგრად, ისე სწრაფად მივარდა მას, რომ პოლკოვნიკისაკენ ვედარ გადადგა ფეხი, წამით შეყოყმანდა, მაგრამ უცებ იელვა პაერში დანამ და ოფიცერი ფართხალით დაეცა მიწაზე.

კაპიტანი და ჯარისკაცები წამოიჭრნენ და მივარდნენ მას, მაგრამ სანამ ხელს წაველებდნენ, ივრი-ალა პოლკოვნიკის ბრალუნივება და ცალხელაყ ოფიც-რის ცხედართან მკვდარი დაეცა. მან მხოლოდ მო-ასწრო ითქვა:

— ავი ვთხარით, კოჯედოში ვერ გამგზავნით მეტი...

პოლკოვნიკმა გასცა ბრძანება:

— ოფიცრის გვამი—გემზე... ეს... წაათრეთ აქედან! — და უკმაყოფილოდ წარმოთქვა: — ჭამაც კი არ შეიძლება დამშვიდებით ამათი წყალობით... მოუტანეთ ჯარს დამატებით არავი!

პოლკოვნიკის ლაპარაკი უცებ თვითმფრინავების გუშუნმა დაფარა. ყველამ ზემოთ აიხედა.

მწყობრად მოფრინავდნენ თვითმფრინავები.

— კორეელთა ბომბდამშენებია, — წამოხტა კაპიტანი.

— ათია, — თქვა პოლკოვნიკმა. — აბა, ბიძებო, სწრაფად! საზენიტო ქვემეხებთან!

ჯარი სწრაფად ჩასაფრდა თხრილებში. ივრი-ალა საზენიტო ქვემეხებმა, მაგრამ ბომბდამშენებ-მაც ჩამოყარეს ყუშმარები.

ცხრა თვითმფრინავი გაფრინდა, ხოლო ერთს ავარდა ცეცხლი და სწრაფად დაეშვა მიწაზე, და-ბანაკებული ჯარის ახლოს.

კაპიტანი სირბილით გაიქცა და მალე პატარა, გამზდარი პილოტი მოიყვანა.

— ბავშვია?

— არა, ბატონო პოლკოვნიკო, ქალია.

— ქალი?

— ქალი და რა ლამაზი! — თქვა კაპიტანმა.

ქალი მწარედ ტირიდა. ცრემლები დვარად ჩა-მოსდიოდა შავგვრემან ლოყებზე; თავგაღუნული გა-ჩერდა პოლკოვნიკის წინაშე.

პოლკოვნიკი სწვდა და სწრაფად გადახადა თავ-ზე პილოტურა. ქალს მხრებზე შავი თმის ოთხი დიდი ნაწინავი ვადმოუცვივდა.

— რა პატარა და ლამაზი ქალი ყოფილხარ, გო-გონავ... რა გქვია სახელი?

— კინ ენ სუნ... პილოტი, მეორე რანგის, — მი-უგო ტირილით ქალმა.

— რატომ ტირი, კინ ენ სუნ? მეორე რანგის პილოტი?! — უთხრა მას პოლკოვნიკმა დაცინვით.

ქალი ხმას არ იღებდა, მაგრამ ტირილს განა-გრძობდა.

— ხომ ხედავ, კინ ენ სუნ, მეორე რანგის პილო-ტი, რომ შენი ქვეყანა განადგურებულია, შენი მთავრობა ახლა შენისთანა პატარა გოგონებს აგ-ზავნის ჩვენთან, ამერიკელებთან საომრად, იმის მა-გივრად, რომ ქელი მოიხაროს და შებრალემა გვთხო-ვოს...

— არ ხართ მართალი, ჩვენს მთავრობას მე თვი-თონ ვთხოვე, გამოვეგზავნე თქვენთან საომრად, — უპასუხა ქალმა.

— აჰ, შენ თვითონ?! — პოლკოვნიკს გაეცინა, — აი, რა გულადი ყოფილხარ!.. მაგრამ ახლა რომ სტირინი.. ნუ გეშინია... კოჯედოში არ გაგზავნი, შენ არ დაგსჯი, ჩემს განკარგულებაში დაგტოვებ, როგორც პატარას და გამოიცდელს. აბა, ნუ სტირი; რაღა გატირებს? — და პოლკოვნიკი წინ წაიწია, თითქოს უნდოდა თავზე ხელი გადაესხა... მოფრე-ბოდა მას.

პატარა პილოტმა უცებ დაიწია უკან, გაიმართა წელში, თითქოს გაიზარდა და, თუმცა ცრემლები ნაკადულივით ჩამოსდიოდა მთელ სახეზე, მტკიცედ უპასუხა:

— მე იმიტომ კი არ ვტირი, რომ სასჯელის მეშინია, მე ვტირი, იმიტომ, რომ ვერ გავამართლე ჩემი ძვირფასი ბელადის კიმ ირ სენის დაგაბედა...

— აჰ, ამიტომ სტირი? — პოლკოვნიკს საზე მოე-დრებოდა, — მე რომ მაგ სიტყვებისათვის შენი და-ხვრეტა ვგრძნობ?

— თქვენ შეგიძლიათ ჩაიღიწოთ ყოველგვარი სო-საძაგლე... — მიუგო ქალმა.

— წოიყვანეთ! დახვრითეთ! — ბრძანა პოლკოვ-ნიკმა.

სერჟანტი მივიდა ქალთან და წინ გაიგდო.

პატარა კორეელი პილოტი, მეომარი ქალი, მა-მაცად მიაბიჯებდა შეიარაღებულ სალდათებს შო-რის. უცბად იგი შეჩერდა და მტკიცედ შესძახა:

— ამერიკელებო, იცოდეთ ვერ შეგვაშინებთ სიკ-ვდილითი იცოდეთ, კორეელი ხალხი გაიმარჯვებს! შვიდობა გაიმარჯვებს ომზე!..

სერჟანტმა მაგარად ჩაპკრა მას ზურგში თოფის კონდახი. ქალი ერთ წუთს დაბარბაცდა, მაგრამ სწრაფად გაიმართა... სანგრების ყრილებს რომ მი-უვარდნენ, ქალის ხმამ გაჰკვეთა პაერი:

— კორეე, ჩემო სამშობლოვ, შენი თავისუფლე-ბისათვის...

თოფის ბათქმა შესწყვიტა ქალის მკვეთრი შეძა-ხილი.

მერე ყველაფერი ჩანთქა სიჩუმემ.

მ ე გ ო ბ რ ე ბ ი

მისში მესამეკლასელი გოგონები პიონერორგანიზაციაში შესასვლელად ემზადებოდნენ. ნატაშა და ლიდაც ემზადებოდნენ ამ საზეიმო დღისათვის. ერთხელ, გაკვეთილების შემდეგ, კლასში პიონერხელმძღვანელი ლიზა შემოვიდა.

იგი გვესაუბრა წითელი ყელსახვევის მნიშვნელობაზე და იმაზე, თუ ვინ არაინ ნორჩი პიონერები. შემდეგ ლიზამ წაგვიკითხა ლექსი, სადაც შესანიშნავი, დაუფიწყარი სიტყვები იყო:

„ყელსახვევს რომ გაკეთებ,
გაუფრთხილდი მას.
ყელსახვევის და წითელ დროშას
ერთი ფერი აქვს.“

გოგონები ლიზას გულდასმით უგდებდნენ ყურს, თითოეულ მათგანს სურდა გამხდარიყო კარგი და სანიმუშო პიონერი, რომ ღირსეულად ეტარებინა წითელი ყელსახვევი.

მაგრამ რას ნიშნავს—იყო სანიმუშო პიონერი? ლიზამ ამის შესახებ თქვა:

— ტყუილად კი არ არის ნათქვამი, რომ პიონერი ყველასათვის მაგალითის მიძეცი უნდა იყოს, ის კარგად უნდა აზნადებდეს გაკვეთილებს, დისციპლინას არ არღვევდეს, თვალსურს ადევნებდეს დანარჩენ მოსწავლეებს, რომ კლასში მეცადინეობის ჩატარებას ხელს არავინ უშლიდეს, ეხმარებოდეს თავის ამხანაგებს გაკვეთილების დამზადებაში... აი, მაგალითად, შენს ამხანაგს არ შეუძლია ამოხსნას საშინაო დავალება—ამოცანა, შენ კი ეს ამოცანა ამოხსენი. შეეცადე აუხსნა მას, შეიძლება მან შეცდომად დაუშვა ამოხსნის დროს, შეუსწორე ის შეცდომა; ოღონდ არავითარ შემთხვევაში არ გადაწურონიო რვეულიდან და არ უკარნახო გაკვეთილებზე, რადგან ეს მას დახმარებას კი არ გაუწევს, არამედ დიდ ზიანს მოუტანს.

ნატაშა ორივე ხელით ჩაბლაქუებოდა მერხს. იგი მორიდებულად წამოაღა ადგილიდან და თქვა:

— და თუ ის... ამხანაგი გთხოვს... თუ ეტყვი... არ შეიძლებაო... ის იტყვის...
ნატაშას უცბად ჩაუწყდა ხმა, მან თავი მიიბრუნა მეზობლად მჯდარ ლიდასკენ, გაფართოებულ თვალებით შეხედა და ძალიან ნელი ხმით ჩაილაპარაკა:

— ის იტყვის... მეც ცული ხარო...

ლიდა გავიწოდა, აღმატრდა შეხედა ნატაშას, ქვედა ტუჩი წინ წაიწოწია, სახე დაეღრია. გოგონებმა ხმაშლილი გაიციენეს.

— გამომეღენა! უი, თავისი თავი გამოამელავანა!—დაიძახა ვილაკამ უკანა მერხიდან.

ნატაშა დაიბნა, ლიდამ ხმაშლილი დაიწყო ტირილი. კლასში სინჯმე ჩამოვარდა. ლიზა გვერდით მიუჯდა ლიდას, ხელი მოხვია და თქვა:

— აქ სასაცილო არაფერია. მერე რა ვუყოთ, რომ ასე მოხდა. ამის შემდეგ ეს აღარ გამოვრდება. ლიდა პიონერი გახდება, კარგად ისწავლის. თქვენ ნახავთ როგორ ნიშნებს მიიღებს! ფრიალოსანი იქნება! ხომ მართალია, ლიდა?

ხელმძღვანელს გაელიმა, გოგონას თავი აუწია და თვლებში ჩახედა. ლიდას აწითლებულ ლოყებზე ტრემლები სცვიოდა, ტუჩები უკანკალებდა, ხანგამოშვებით ამოიოხრებდა. მან დაღლია თავი და ცხვირსახოცი თ მოიწმინდა გასიებული ცხვირი.

გოგონები წამოხტნენ თავიანთი ადგილებიდან და ყოველი მხრიდან შემოეხვივნენ ლიდას მერხს:

— ნუ ტირი, ლიდა, ნუ ტირი! მალე პიონერი გახდები! ფრიალოსანი!

— ხომ ეიარ იზამ ამას?—თანაგრძობით იმეორებდნენ ამხანაგის ცრემლებით შეწუხებული ბავშვები.

ნატაშას არავინ აქცევდა ყურადღებას. ის იჯდა მერხის ნაპირზე და შეწუხებულს გული ეკუმშებოდა.

შხოლოდ ნატაშას არ უთქვამს არაფერი ლიდასთვის იმიტომ, რომ არ იცოდა რა ეთქვა.

ნატაშა და ლიდა პირველი კლასიდან ერთ მერხზე ისხდნენ. მოუსვენარა, ბუთბუთა ლიდას გაკვეთილებზე ლაპარაკი უყვარდა, ნატაშა გამუდმებით არწმუნებდა მას, თან შემინებული თვალებით მისწავლებელზე უთითებდა. ლიდა ხშირად ზარმაცობდა, სკოლაში მისვლისას ნატაშას ჩურჩულით ეუბნებოდა:

— უი! ამოცანა არ ამომიხსნია! გუშინ ბავშვებთან ერთად ეზოში გორაკიდან ვცურაობდი. მომეცო ჩქარა შენი რვეული, მე მხოლოდ ამოცანის ამოხსნას დავეხდე!

ნატაშა უმწეოდ იხუტებდა რვეულს.

— მისწავლებელმა ხომ რამდენჯერმე გითხრა: შენ თვითონ უნდა ამოხსნაო. იმიტომ პასუხობ ხოლმე დაფასთან ცუდად.

— როდის ვპასუხობ კუდალ? რატომ კუდალ? მე ჯერ არცერთი ორიანი არ შეინია. მოკლედ, რვეული გენანება? გენანება? — გაბრაზებით მივარდებოდა ხოლმე ლიდა ნატაშას.

— მე სულაც არ მენანება! აჰა, წაილე! — დანებდებოდა ხოლმე ნატაშა, თან გრძნობდა, რომ ისე არ იქცეოდა, როგორც უფროსები არიგებდნენ.

მას შემდეგ, რაც კლასში ეს ამბავი მოხდა, ლიდა აღარ მიმართავდა ნატაშას და მის გვერდით მჯდომი ყოველ დილას ვაკეეთილების დაწყებამდე ვადაშლიდა თავის რვეულს, რომ ამხანაგს დაეხედა, როგორ სუფთად და წესიერად ასრულებდა ის თავის საშინაო დავალებას.

ნატაშა თვალს არიდებდა, არ უნდოდა, მაგრამ მაინც დახედავდა ხოლმე. ლიდა ხმას არ სცემდა მას, გაბუტული იყო და მალულად ერთ გოგონას სთხოვდა მისთვის ადგილი გაეცვალა.

ლიდა ვაკეეთილებზეც აღარ უპასუხებდა. ერთხელ ნატაშას შემთხვევით ფანქარი დაუფარდა. ლიდამ უცბად მიიხედა მისკენ და მხრები აიჩჩა: „აი, რას აკეთებს ვაკეეთილებზე! მერე ფრიადოსანი მაინც არ იყო!“

ნატაშას სწყინდა, რომ ლიდა ისევე გაბრაზებული იყო მისზე, ის თავს დამნაშავედ არ თვლიდა მეგობრის წინაშე და ამიტომ არ უნდოდა პირველი მისულყო მასთან შესაჩივებლად.

* * *

დღეები მიდიოდა, ახლოვდებოდა პიონერთა რიგებში შესვლის დღე. პიონერხელმძღვანელი ლიზა კვლავინდებურად ხშირ-ხშირად ესაუბრებოდა გოგონებს.

— პიონერები მეგობრები უნდა იყვნენ, — ამბობდა ის.

ნატაშა და ლიდა კი ისხდნენ ერთ მერხზე როგორც უცხოები.

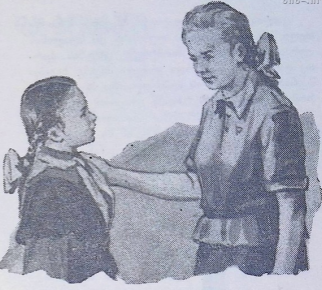
ნატაშა სახლშიც ძალიან ჩაუჭირებული და დაღონებული იყო. მას ძალიან მოაკლდა მხიარული მეგობარი.

— რატომ შეწყვიტა შენთან სიარული ლიდა? — ეკითხებოდა ნატაშას უფროსი და ლენა, — ხომ არ გაბუტეთ?

— არა... — ამოიხურით უპასუხებდა ნატაშა, — ლიდა ახლა ძალიან მეგობრულად მეცადინეობს.

საზემო დღის წინ, ერთ საღამოს ლენა საწოლთან ჩამოუჯდა ნატაშას, მოხევა ხელი და უთხრა:

— გახსოვს, ნატაშა, როგორი დიდი ზეიმი მქონდა მე შარშან?

— რატომ შეწყვიტა შენთან სიარული ლიდა?

შარშან ლენა კომკავშირის რიგებში შედიოდა.

— კარგად მახსოვს, — ცოცხლად თქვა ნატაშამ, — იმ დღეს შენ ყველა გილოცავდა, საღამოს ამხანაგებიც გეწვივნენ.

ლენას გაეღიმა.

— როგორ ვლელავდი მაშინ! — თქვა მან, — იმ დღიდან ჩემთვის იწყებოდა ახალი ცხოვრება. მე თითქოს უცბად გავიზარდე და ვიგრძენი პასუხისმგებლობა ყველა ჩემს მოქმედებაში. გამიკვ რას გეუბნები?

ნატაშამ თავი დაიქნია. მასაც სურდა ყოფილიყო უკეთესი. ის ხომ მალე გახდება პიონერი. მაგრამ ნატაშას გულზე მძიმედ აწვა ლიდასთან დამღურება.

ნატაშა სკოლაში ძალიან ადრე მოვიდა. გასახდელ ოთახში მან ლიდა დაინახა.

თეთრი წინსაფრით მორთული ლიდა ფანჯარასთან იდგა. ნაწნავები მჭიდროდ დაეწნა, ზედ ახალი ბანტი ეკეთა. სახეზე აღლევება ეტყობოდა.

დაინახა თუ არა ნატაშა, ტანსაცმლის საკიდის უკან დაიმალა. ნატაშაც სწრაფად მოეფარა ვილაციის გრძელ პალტოს. მას ეგონა, რომ მთელ ოთახში ისმოდა მისი გულისცემა. წამის შემდეგ მან ფრთხილად გამოიხედა. თეთრი წინსაფარიც შეინახა საკიდის უკან...

— ნატაშა, შემიძრები! — მოულოდნელად წამოიძახა ლიდამ. გოგონები ერთმანეთს შემოებვივნენ.

* * *

სკოლის დარბაზში უკრავდა საყვირი. მზის ნათელი სხივები ეცემოდა ლენინისა და სტალინის სურათებს, აბრეშუმის პიონერულ დროშას. ფართე ფანჯრებზე ეშვებოდა გრძელი მწვანე ხეივანი მცენარე. გაზაფხულის სუნი უდიოდა თავიგულუმს, რომლებიც ფანჯრის რაფაზე დაედოთ გოგონებს.

მომავალი პიონერი გოგონები გაუნძრევლად დგანან მწკობრში, დაწითლებული ლოყები, მოღიმარი თვალები, თოვლივით თეთრი წინსაფრები და ახალი ბანტები ნაწნავებზე იმას გამოხატავს, რომ დღეს გო-

გონების ცხოვრებაში ყველაზე დიდი დღესასწაულია.

— მოემზადეთ საზეიმო ფიცის მისაცემად! — ისმის პიონერხელმძღვანელის ხმაძალი ძახილი.

ნატაშა და ლიდა მხარდამხარ დგანან მწკობრში. ნატაშას თვალები არ სცილდება დროშას. მისი ხმა მტკიცედ ისმის:

— «მე, საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის ნორჩი პიონერი, ჩემი ამხანაგების წინაშე დაპირებას ვიდევნი, რომ მედგრად ვიბრძოლებ ლენინ — სტალინის საქმისათვის, კომუნისტების გამარჯვებისათვის.

გპირდებით ვიცხოვრო და ვისწავლო ისე, რომ გავხდე ჩემი სოციალისტური სამშობლოს ღირსეული მოქალაქე».

რუსულიდან თარგმნა ნ. თოფჩიშვილმა

ჩვენი ბაღა და ბოსვანი

კ ი ტ რ ი

ქართლის სოფლებს სიკოხტავით
ბევრს სჯობია მუხრანის;
განთქმულია ვაშლით, კომშით,
მსხლით და აღბუხარით.
მაგრამ იქ რომ კიტრი იცის,—
ყველა კიტრის თვალია,
შუშა კიტრი, ლანგა კიტრი
მასთან შესაბრალოა.
ჩვენში კიდევ ერთი კარგი
კიტრი არის ცნობილი;
თუ გინახავთ უკრანა,
საქართველოს მშობილი, —
იჭაური ჯიშის არი,
ნეყინი აქვს სახელი;
მრგვალია და ხორცილიანი,
უმალ იცნობს მწახველი...
ნიადაგი შეუცვალე,
მოსავლისთვის ასე ჯობს;
სადაც შარშან მოიყვანე,
წელს იქ აღარ დათესო.

ბადრიჯანი

გადისკდე ბოსტანში.
ისთორად რომ ჰყავდის,
ჩვენში ძველთაგან ქებულს
ეს ბადრიჯანი არის.
ანლა ყვავილობს, სულ მალე
ნახავთ რამდენი ებას
კიტრით მოგრობო ნაყოფი,
ფერიერებით კი ლეა!
ფოთლებში ოფრო ბრწყინდება,
როდესაც ქარი არხვეს.
იანი იმგვარად უილაეს, —
შიგ დანახავ სახეს.
უცებ მზადდება, უჯაფოდ,
არ აქვს ბუმბული და ბიწვი.
იზრდებოდა კარლაში მოხარშე,
გინდა—კეცებში შიწვი.
მეტად საშო რაა არის,
ჩაიტბარუნე პირი
მისი საყოფით, მურაბით,
მისი მწინლით და ჩირით.

საზამთრო

ნათოფინები ფოთლები
მზის შუქნათელით ლაღები,
დანანაობენ სიოთი,
როგორც შავი ზღვის ტალღები.
ბარდებში გლობუსები
აწყვია თითქოს საზამთრო.
ხან კოლმეურნი დამლოის,
ხან ნიავ-ქარი საზანდროს.
გული აქვს ყაყაწისათ,
წითელი, როგორც ვარდია.
ზაფხულში რაა, ზამთარში
ათასჯერ უფრო იარვია.
შეინახება საბძელში,
თუ ზეწმი გახვევ სრულიად;
გინდა ქვევრებში ჩააწყვი, —
სიმშრალის მოყვარულია.
თუ მოგწონს ჭერქის მურაბა,
არც თესლი არის ნაკლები,
მისგან რომ ზეთი მზადდება,
ძალიან არის ნაქები.

ნ ე ს ვ ი

მუხა ნესვები, დუთმა ნესვები
ფოთლის ღრუბლებში რამდენიც
გსურდეს...
მთვარეებიანი ჩარიგებულან,
ქათქათებენ და აფრქვევენ სურნელს.
მაგრამ სიდიდით კოლხური ნესვი
საქართველოში სჯობია ყველას;
ზოგი ოცდახუთ კილოს იწონის,
ზოგი იზრდება ზემიბრის ხელა.
ჰოდა, თუ გინდა შენს ბოსტანშია
რომ იზრდებოდეს ასეთი ნესვი, —
უნდა იზროზო, უნდა ისწავლო
მიწურიული ყოველი წესი.
მიწა დაბარე, დამულმავე,
მიწას სასუქი აძლე ქარბად,
ნათესი ორჯერ გააფხვიერე,
შალათან ერთად რომ მოსპო ჰანგაც...
მუხა ნესვები, დუთმა ნესვები
ფოთლის ღრუბლებში რამდენიც
გსურდეს...
მთვარეებიანი ჩარიგებულან,
ქათქათებენ და აფრქვევენ სურნელს.

იკარლ იაროშიჩ პიბენი

ნახ. ი. გაბაშვილისა

ოქროს თმის სამი ღერი

იკარელ იაროშიჩი ერბენი ჩეხური პიეზისი ერთ-ერთი ღიდი წარმომადგენელია. იგი დაიბადა 1811 წელს, დარბიხი ხელისნისი ოჯახში. ერბენი ბავშვობიდანვე იყო გატაცებული მდიდარი ჩეხური ფოლკლორით და მომავალში მთელმა მისმა შემოქმედებამ მხოლოდ ხალხის ზეპირსიტყვიანობიდან აიღო სათავე.

გარდა შესანიშნავი სიმღერებისა და ხალაღებისა, ერბენმა ჩეხურ ლიტერატურას შესანიშნავი არაერთი მაღალმხატვრული ზღაპარი.

იყო და არა იყო რა, იყო ერთი მეფე, რომელსაც ტყეში ნადირობა უყვარდა. ერთხელ, ნადირობის დროს, ირემს შორს გასვლია და გზა დაკარგა. ტყეში მარტოდმარტოს შემოაღამა და ქოხი დაინახა და გაეხარდა. ქოხში მენახშირე ცხოვრობდა. — თუ გზას გამაგებინებ, — უთხრა მეფემ მენახშირეს, — ბევრ ფულს მოგცემ.

— ღიდი სიამოვნებით გამოგვეპოვო, — უთხრა მენახშირემ. — მაგრამ ხომ ზედაც, ცოლი მოლოვინებს აპირებს და არ შემოძლია მოემორადე; ანდა, ამ შუადამისას სად უნდა წახვიდე! ადი სხვენზე, თივაზე დაწვიე და ღილით გაგვეცი.

ცოტა ხნის შემდეგ მენახშირეს ვაგი შეეძინა. მეფე სხვენზე იწვა, არ ეძინებოდა. შუადამისას მან ქოხში რაღაც სინათლეს მოჰკრა თვალი, სხვენიდან კურკურტანაში ჩაიხედა და დაინახა, რომ მენახშირეს ეძინა, ცოლი გულშეუწებელი იწვა. ბავშვს კი თურთურნი ზაცვული სამი ღედაბერი თავს ადგა. სამივეს ანთხული საწითელი ტერია ხელში.

ერთმა თქვა:

— ამ ბიუს ცხოვრებაში ბევრი საფრთხე მოეღოს.

მეორემ თქვა:

— ცველა გამკრევებსა გადურჩება და ღღერგბრლოც იწებდა.

შესამომ თქვა:

— მაღლა სხვენზე მეფე წევს, მას ღღეს ქალიშვილი შეეძინა, რომელიც ამ ბიუს ცოლი გახდება.

ღედაბრებმა საწითელი ჩააქრეს. კვლავ სიჩუმე ჩამოვიარდა. ესენი ჯაღოტები იყვნენ.

ეს სიტყვები მეფეს ლაზარითი მოხვდა გულში. ღილამდე არ დასძინებია. ფიქრობდა და არ იცოდა რა მოეხერხებინა, რომ იქ გაევიწილა ლაპარაკი არ ახლუნოდა.

გათუნდა, ბავშვმა ტირილი დაიწყო. მენახშირე წამოდგა და დაინახა, რომ ცოლს სამღადაოდ დაუხტკავს თვალები.

— ჩემი საცოდავი ბოლო, — მოიქანადა მენახშირე, — ახლა რაღა ვნა, რა გიყო?

— ეგ ბავშვი მე მომიცია! — ჩამოსახა მეფემ. — მე გიზრუნებ მასზე. კარგადეც იწებდა იმდენ ფულსაც მოგცემ, რომ შენ სიცოცხლეში ნანშირის წვა არასოდეს აღარ დაგეირდეს. მენახშირეს გაუხარდა, მეფე კი დაჰპირდა, რომ ბავშვის წასაყვანად ვინმეს გამოგზავნიდა.

როცა მეფე თავის სასახლეში დაბრუნდა, ღიდი სიხარულით ნახსენეს, ლამაზი ქალიშვილი შეეძინათ. ეს სწორედ იმ დამეს მომხდარიყო, როდესაც მან სამი ჯაღოტარი ნახა. მეფე დალონდა, თავის ერთ მსახურს დაუძახა და უთხრა: ტყეში ამა და ამ ადგილას ქოხი ღდეს, შეგ მენახშირე ცხოვრობს. წადი,

პლაგაჩეკის თავის ცხენებით.

პლაგაჩეკი ამის გაგებას დაპირდა და მენავეც გადიოცანა.

იარა პლაგაჩეკმა და ერთ დიდ ქალაქს მიაღწა. ქალაქი დაუძღვრებულ და აღორნებული იყო. ვიდრე ქალაქში შევიდოდა, მოხუცი შემოხედა კაეთ ხელში, ძლივს მოაბრუნებდა.

— გამარჯობა, კლარა მიხუცი!

— ღმერთმა გაგიმარჯოს, ლამაზო ყმაწვილო, აქეთ საით მივმავარები?

— გულთმისან ბაბუსთან მივდივარ სამი ღერი ოქროს თმისათვის.

— მო! ასეთ მოციქულს დიდი ხანია ველოდი. ახლაც ჩენს მეტყობან უნდა წაიყვიანო.

მეუფეთან რომ მივიდნენ, მეფემ უთხრა:

— გაგივტე, გულთმისან ბაბუსთან მიდიხარ მოციქულად. ჩენს ქალაქში ერთი გამოსახე იდგა — გამასალღარდებულ ბეღ ემშობს ისხამდა. მოხუცებულს რომ ეს ნაყოფი შეეცამა, თუნდაც ცალი ფეხი სანარეში სდგომოდა, მაინც გამასალღარდებულყოფა. უკვე ოცი წელია, რაც ამ ხეს ერთი ნაყოფი არ მიუზამს. თუ დამპირდები, რომ გულთმისან ბაბუსს კეთიხად გაჩივებ ამ უხედაურებსან ზა ეწელება, მეფურად დაჯავრდებოვ.

პლაგაჩეკი მეფის ამის გაგებას დაპირდა და ისიც კეთილად დამწვიდობა.

იარა პლაგაჩეკმა და კიდევ ერთ ნახევრადღანგრეულ ქალაქს მიაღწა. შირიანხლის შვილი მამას ასალღებდა. — ლაწვებზე ცერისმისხსო ცრემლები ჩამოსდიდდა.

— გამარჯობა, შირისუფალი! — უთხრა პლაგაჩეკმა.

— ღმერთმა გაგიმარჯოს, კეთილო მოგზაურო, აქეთ საით მიხვალ?

— გულთმისან ბაბუსთან მივდივარ სამი ღერი ოქროს თმისათვის.

— გულთმისან ბაბუსთან? აქამდე სად იყავი, ჩენი მეფე დიდა ხანია ასეთ მოციქულს ელის. მასთან უნდა წაიყვიანო.

მეფეთან რომ მივიდნენ, მეფემ უთხრა:

— გაგივტე, გულთმისან ბაბუსთან მიდიხარ მოციქულად. ერთი წყარო ვერქონდა, მასში უკვდავების წყალი ჰქვდა. მიმავლევ ავადმყოფს რომ დაღლია, მასშივე განკურნებოდა, მკვდრისათვის რომ დაგებთუბინა — წამადგებოდა და სიარულს დაიწყებდა. უკვე ოცი წელია, რაც წყარო დამრა. თუ დამარადები, რომ გულთმისან ბაბუსს შეცაოებები, რით გვეწელება, მეფურად დაჯავრდებოვ.

პლაგაჩეკი ამის გაგებას დაპირდა მეფეს და ისიც კეთილად დამწვიდობა.

იარა, კიდევ ბერი იარა. დაბურულ ტყეში შევიდა. შუა ტყეში უხედაურებელი მწყანე მინდორი დაინახა — ლამაზო ყვა-

ვილებით მოწვნილი, მინდორში გულთმისან ბაბუს ოქროს სახსნელ იდგა და ბრწყინებდა. პლაგაჩეკი სახსნელში შევიდა, მაგრამ ერთი დედამისი შეტე, რომელიც კუთხეში იდგა და ართავდა, ევრაინ დაინახა.

— გამარჯობა, პლაგაჩეკ, გამხარდა, რომ ეიდევ გზადე, — უთხრა დედაბრმა.

ეს იყო პლაგაჩეკის ნათლია, ვისთანაც მან გზაში ობე გაათია, როცა გამოტანებული წერილი მიჰქონდა.

— აქ რამ მოგიყვანა?

— მეფემ არ იბღობა ჩემი ასე უბრალოდ სიძულე გახდომა და სამი დღის ოქროს თმისათვის გულთმისან ბაბუსთან გამომწვანა.

ამის გაგონებზე დედაბრის გაცემა და უთხრა: — გულთმისან ბაბუა, მზე ნათელი, ჩენი შვილია. დილით ბავშვია, შეადღეუ — ვაგაკეცე და საღამოზე — მოხუცი ბაბუა. ნათლია-

შენი ტყუილად ხომ არა ვარ, მისი ოქროს თმის სამღერს მე მოგვტე, მაგრამ, შეილო, შენი აქ ასე დარჩენა არ შეიძლება. ჩემი შვილი კეთილი გულისაა, მაგრამ საღამოს სახლში მშობი რომ მივა, ავედილი შესაძლებელია ვანმად შეგწევას და შეგვამოს. აქ ცარიელი კასრი დგას და ხედ დავამხო.

პლაგაჩეკმა სთხოვა ნათლის — შეკეთოდა გულთმისან ბაბუსს ამ საქმეების შესახებ, რომელთა გაგებას და პასუხის მიტანას გზადევა მპირდებოდა შენაგებას და მეუფეს.

— შე შეკეთებები, — დაპირდა ნათლია, — პასუხს კი შენ დავუღე შერი.

უკვე კარში ქარი ამოვარდა და დასველები დანჯირდანი თამბაქოში წვე — ოქროსთავიანი მოხუცი შემოვიდა.

— ადამიანის ხორცის სუნი მომდის, — თქვა ბაბუსმა, — გაეცე აქ ვინვე, დედილო?

— ღლის ვარსკვლავი! ვინ შეიძლება აქ იყოს და ვერ ხედავდე, მაგრამ შენ მოდი ტყეშითს ვარშეშო დღვინვე. ადამიანის სუნი იღვინდა, რასაკვირვებია, საღამო, როცა სახლში ბრუნდები, მაიო სუნი მოვლდე.

მოხუცმა ამაზე არაფერი უთხრა და საცამშობო დაუღა. ნავაზმეფეს მან თავისი ოქროს თავი დედაბრის კალთაში ჩაუღო და თვლდა დაიწყო.

როცა დედაბრმა ნახა, რომ მოხუცმა დაინახა, ოქროს თმის ერთი ღერი ამოგლეჯა და ძირს დაავგო. თმან სიმთვით დაიწყიალა.

— რა გინდა, დედილო? — ჰკითხა მოხუცმა.

— არაფერი, შეილო, არაფერი. ჩამთვლინა და საკვირველი სიზმარი გნახე.

— რა ნახე სიზმარში?

— ვნახე, თითქოს ერთ ქალაქში უკვდავების წყარო ჰქონდათ. ავადმყოფი რომ მიხსულიყო და ამ წყაროს წყალი დავლელო, მასშივე კარგად გახსნებოდა. როცა მკვდარი ამ წყაროს წყალს დასაძუბებდნენ — მკვდარი ცოცხლდებოდა. ახლა ოცი წელიწადია, რაც ეს წყარო დამწვრდა და ნეტა თუ რამე ემეფე?

— ადვილად ემეფებოდა. წყაროს ფხეკრზე ბაყაყი ზის და წყალს არ უშვებს. მოკვდავს ბაყაყი, წყაროს სადინარი ამოასუსთთან და ისევ ამოჩხუნებოდა.

როცა მოხუცმა ამოვარდა, მან დაიბნა ოქროს თმის ერთი ღერი ამოგლეჯა და ძირს დაავგო.

— რა მივიღე, დედილო?

— არაფერი, შეილო, არაფერი. ჩამთვლინა და ისევ საკვირველი სიზმარი გნახე. თითქოს ერთ ქალაქში ვამოხსნებ იდგა, გამასალღარდებულ ნაყოფს ისხამდა. ამ ხიდან ოცი ხუცის ერთი ემშობი რომ შეგებია, გატამბუდებოდა. უკვე ოცი

წელიწადია, რაც ამ ხეს ერთი ვაშლიც აღარ მოუბამს. ნეტავ თუ შევლებლა რამე?

— ადილად ვმეულებლა. ვაშლისხეს ძირში გველი უწევს და ძალს ატლის. გველი მოკლან, ვაშლისხე გადავრგონ და ისევ ისე მოისხამს, როგორც ისხამდა.

მოხუცს მალე ისევ დაეძინა და დედაბებრა ოქროს თმის მესამე ღერიც ამოავლოჯა.

— რა არის, დედილო, ძილს არ მცელი? — გულწაღუდად უბრაზა გულთმისანმა ბაბუამ და თან ადგომა დაასირა.

— იწეკი, შვილო, იწეკი, ნუ ჯავრობ. მე თვითონაც არ მსიამოვნებს რომ გაღვიძებ, მაგრამ კიდევ ჩანთულია და კიდევ საკვირველი სისუპირი ვნახე. დამესიზნრა ერთი შენავე, მას ოცი წელიწადია ზღაპზე ხალხი ნაეთი გადაწყავს და გადამოპაყს. მისი შემწველელი კი არაიენ არის, ნეტავი მის წყურვებას როდის მოელება ბოლო?

— სულელი ყოფილა: ნიჩბის სხვას მისცეს ხელში, თვითონ ნაპირზე გადახტეს და გადაწყვეანად ის დარჩება. ეხლა კი თავი დამანებე, დილაადრიან ასადგომი ვარ, ცრემლების გასართობად უნდა წვიდე, რომელსაც მეფის ასული ყოველდამ თავისი კმრის — მენაშორის შვილის გულისათვის ღვრის. იგი ჩემი ოქროს თმის სამი ღერისთვის მეუფე აქ გამოგზავნა...

დილით გარეთ ისევ ამოვარდა ქარი. ბაბუას მაგივრად დედის კალითიდან ღამაზმა ოქროსთმისანმა ბაბუმა — შუგე ქვეყნისანამ გათიღდა, დედას დაემშვიდობა და აღმოსავლეთ ფანჯრიდან გაფრინდა.

დედაბებრა პლავაჩეს კასრი ასადა და უბრაზა.

— აი, აქ არის შენთვის ოქროს თმის სამი ღერი. რაც გულთმისანმა ბაბუამ შენს კითხვებზე მიასხუბა, ხომ შენც გათვინე. წაღი, უღაღი იყოს შენი მზარველი. მე ვეღარ მნახავ, აღარ დატვირდები.

პლავაჩემ დადედებერს დიდი მადლობა გადაუხადა და წავიდა.

პლავაჩეი დაბრუნებისას ბირველ ქალაქში რომ მივიდა, მეფემ კითხვა: როგორი ახალი ამბავი მოგატეს ჩვენთვისო.

ქარგი, — მიუჯი პლავაჩემამ, — ის ადგელი ამოწმინდელი სადაც წყარო იყო, ბაყყი, რომელიც წყაროს ფსკერზე ზის, მოჰკალით და წყარო განახლდებაო.

მეფემ ბრძანა მამინევე ყველაფერი შეესრულებინა და რაკი დაინახა, წყარომ უხვად ამოხეთქა, პლავაჩეს გვეგიით თორი თორმეტი ცხენი უზომა და იმდენი ოქრო-ვერცხლით და თვალ-მარგალიტით დატვირთული გაატანა, რამდენს ზიდდაც ცხენებმა შეძლეს.

პლავაჩეი მეორე ქალაქში რომ მივიდა, იქაურმა მეფესაც კითხვა: შენთვის რა ამბავი მოგატესო?

ქარგიო! — უბასუბა პლავაჩემამ. ვაშლისხე მოთხარეთ, ხის ძირში გველი უწეს — მოჰკალით, ხე ისევ დარკეთ და მოისხამს ისე, როგორც ისხამდა.

მეფემ მამინევე ბრძანა ნაიქეთის შესრულება და ვაშლისხე იმ ღერებზე აუჯიდა.

გახარებულმა მეფემ პლავაჩეს ყირანებით შავი თორმეტი ცხენი უზომა და იმდენი ოქრო-ვერცხლით დატვირთული გაატანა, რამდენს წაღებაც ცხენებმა შეძლეს.

იარა პლავაჩემამ და ზღას რომ მიადგა, შენავემ კითხვა: — ხომ არ გაგივარა როდის განქვავისფულდები?

— გაგივრე — მიუჯო პლავაჩემამ, — მაგრამ ჯერ გადამიყვანე და მეც მეტბევი.

შენავე ჯერ შევყვამნადა, მაგრამ შერე დაინახა, რომ სხვა საშველი მამაც არ იყო და გადაიყვანა პლავაჩეი თავისი ოცდოთხი ცხენით.

როცა შენთან კიდევ მოვა ვინმე გადასაყვანად, მიეცი მას ხელში ნიჩბი, შენ თვითონ გადახტე ნაპირზე და შენს მაგივრად ის დარჩება გადაწყვეანადო. — უბრაზა პლავაჩემამ.

მეფე ღვიის თვალებს არ უხეჯროდა, როცა პლავაჩემამ მას გულთმისანი ბაბუას ოქროს თმის სამი ღერი მიუტანა. მისი ასული მწუხარების ცრემლებს მაგივრად უკვე სინარსლის ცრემლებს აფრქვევდა, პლავაჩეი დაბრუნებული რომ დაინახა.

— სად იმეფე ასეთი ღამაში ცხენები. ამდენი სიმდიდრე? — კითხვა მეფემ.

— დავიშასხერე, — უბასუბა პლავაჩემამ და თან უბამო, როგორ დაეცმარა ერთ მეფეს გამაახალგაზრდაებელი ვაშლისხის კვლავ გახარებაში, რომლის ნაყოფით მოხუცი კაბუკლე-ბოლენი; შერთე მეფეს — დამშრალი უცვადების წყაროს განახლებაში, რომლის წყალი ავიდმუფს ჰკურნავდა და მკვდრებს ცოცხლებდა.

— გამაახალგაზრდაებელი ვაშლები... უცვადების წყარო...

— თავისთვის იმეორებდა მეფე ჩუხად, — ერთიც რომ შევკამო, ახალგაზრდა შევიწინებო... თუ მოვკვდები, უცვადების წყაროს წყალი კვლავ გამაცოცხლებს...

დაუცოცხლოვ გაემგზავრა მეფე გამაახალგაზრდაებელი ვაშლებისა და უცვადების წყაროს წყალისათვის და აქამდეც არ დაბრუნებულა.

ასე იქცა მენაშორის შვილი მეფის სიმედ, როგორც მას უადლოტარმა დაამედა, მეფე კი... ალბათ ახლაც ზღაპზეა და ხალხი გადაწყავს.

ჩებურიდან თარგმნა მ. მინოსთავმა

ოთხი ორდენი კომპარტუნი

ოთხი ორდენის კავალერი, საკავშირო ახალგაზრდობის ლენინური კომუნისტური კავშირი დაარსდა 1918 წლის 29 ოქტომბერს. მაშინ, რუსეთის მეშა და გუბის ახალგაზრდობის I ყრილობაზე, მას ეწოდა რუსეთის ახალგაზრდობის კომუნისტური კავშირი.

მსოფლიო პრაგმატული კავშირების დიდი ზღვადისა და მასწავლებლის, პირველი სოციალისტური საბელშეფოს შემქმნელისა და ფუძემდებლის ვლადიმერ ილიას-მე ლენინის გარდაცვალების შემდეგ შეიკრიბა კომპარტუნი VI ყრილობა, რომელმაც თავისი შეიკრიბა თავისი წევრის სახელით კომპარტუნის ლენინური უწოდა. საბჭოთა ახალგაზრდობისადმი მიმართავი ყრილობა წერდა: „არა ღამანი სიტყვისათვის, არა იმის სურვილისათვის, რომ ვატარათ ყველაზე ლუფის სახელი, არა მართო იმისათვის, რომ მოწინააღმდეგეთა დაგვიყვანო უდიდესი განმსვენებლის სხევის, მივიღეთ ჩვენ გავაწყვეტილებოდა, არა, ჩვენ ის მივიღეთ იმისათვის, რომ სსრ კავშირში მცხოვრებნი ყველა ხალხის მთელი მშრომელი ახალგაზრდობა თავის მოწინავე რაზმთან — ახალგაზრდობის კომუნისტურ კავშირთან ერთად, განიმსვენებლოს ერთი ნებისყოფით და მტკიცე გადაწყვეტილებით — ისწავლოს ლენინისებურად ცხოვრება, მუშაობა და ბრძოლა, განახორციელოს ანდერსი, რომელიც ჩვენ ლენინმა დაგვიტოვა“.

ჩვენი ქვეყანა ჯერ ფეხმოხმარებელი არ იყო, როცა მსოფლიო კაპიტალიზმმა სისხლიანი ხელგანი გამოიწვია მის მოსაღრმობად. ინდოსელი, ფრანგი, გერმანელი და ამერიკელი იმპერიალისტები არ იშურებდნენ საზრჯებს, განმედროთ ტექნიკას, ასიათასიან არმიებს, რათა არ დაეშვათ სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვება. დადა საშინელი ეპიმი, როცა საშრობლანთ თავის შეიღობს მოსახოვა სისხლის უყანამეულ წითლანდე ბრძოლა ახალგაზრდა საბჭოთა ქვეყნის თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის.

დადაცა ეპიმი, როცა მთელი ქვეყანა, მთელი საბჭოთა ხალხი ერთი კაცებით დაირაზმა მშობლიური, დიდი კომუნისტური პარტიის ირველიც, რათა რკინის კედლად აღმარ-

თულიყო საშრობლოს სახლრებზე. „ყველაფერი ფრონტისათვის!“ ყველაფერი მტრის გასანადგურებლად! — ასეთი იყო ცენტრალური კომიტეტის მოწოდებანი და ლოუნებები. ამ განსაცდელის ეპიმი, როცა ჩვენმა ქვეყანამ ინტერვენტთა სამი ლაშქრობა მიიგვრია, კომუნისტურ პარტიას მხარში უდგა კომპარტუნი. მისი წევრები იძლეოდნენ გმირობისა და სიმტკიცის არანახულ მაგალითებს. ასობით კომპარტუნის სარაიონი, საბჭოთა და საოლქო კომიტეტის შენობებზე ეწერა: „კომიტეტში არავინაა, ყველანი ფრონტზე წაიგდნენ“. იქმნებოდა მონახისეთა ბრძოლები, რომლებიც პირდაპირ ფრონტზე მიდიოდნენ წვიმაში და ქარში, თოვლსა და ყინვანი. ნახევრადმიწეული და მწვერი ახალგაზრდები იარაღით ხელში იცავდნენ დიდი ოქტომბრის მონახოვარს, ახალგაზრდა საშრობლის ღირსებასა და დამოუკიდებლობას. ახალგაზრდობა იცა ფოლადის გვარდადი, რომელიც არ იდრიცხა, რომელსაც შეგომია ენოთ. დადაცა, მოსოხოვო. და კომპარტუნიც მთელი პასუხისმგებლობით, თანმიმდევრულად და ბრწინეაღულდ ასრულებდა პარტიის ნდობას, საშრობლოსადმი მიცემულ ფიცს.

საბჭოთა ქვეყანამ, პარტიამ და ხალხმა, წითელმა არმიამ ლენინისა და სტალინის ხელმძღვანელობით განაგდგურეს ერაგელის, დენიკინის, კოლჩაკის, იუდენიჩის და სხვათა ინტერვენტული არმიები და ბანდები. საბჭოთა ქვეყანა იმარჯვებდა და იმარჯვებდა, რადგან მისი საქმე სამართლიანი იყო, რადგან მას ხელმძღვანელობდა ლენინისა და სტალინის მიერ გამოწერილობილი კომუნისტური პარტია, ყველგან დიდი ბეღლები პირადად ხელმძღვანელობდნენ ამ ბრძოლას. აი, რას წერდა სერგო ორჯანიკიძე ამანავე სტალინის რეოლის შესახებ სამოქალაქო ომის წლებში:

„როცა აღმოსავლეთში საქართველო იყო ქვეყნის დაცვა კოლჩაკის ურდოებისაგან, ლენინმა წარუხავა ითავის სტალინი — და კომლჩო განადგურებულ იქნა.“

როცა საქართველო იყო საბჭოთა საბელშეფოს დაცვა სამხრეთში დენიკინისაგან, ლენინმა წარუხავა ითავის სტალინი — და ლენინი განადგურებულ იქნა.

როცა საქირო იყო იუდენიჩის განადგურება და ლენინ-გრადას დაცვა, ლენინმა წარგზავნა თავისი სტალინი—და იუდენიჩი განადგურებული იქნა.

როცა საქირო იყო ვრანგელის განადგურება, ლენინმა იქ წარგზავნა თავისი სტალინი—და მტერი განადგურებული და გადაიკარგებული იქნა შავ ზღვაში ამზანავი სტალინის გენიალური ხელმძღვანელობის მეშვეობით!

ჩვენი საყვარელი მწერალი არცაღი ვადიარი კომკავშირის ბილეთით ჯიბეში იზბრათდა საბჭოთა არმიის ორიგენი და კომკავშირის ისტორიაში სახელოვანი ფურცელი ჩაწერა.

ნინო ბოგდანოვაძე, რომელიც იუდენიჩის ჯაღატაობის ჩაუკარფა ხელში, თავისი ღვაწლი სირცხვილად ამამოვარა სიტყვებით: „თქვენ შეგიძლიათ ჩემი მოკვლა, მაგრამ კომუნისზმის იდეას ვერ მოკლავთ. კომუნისზმი გაიმარჯვებს!“

კომკავშირის გმირთა გალერეას ამშვენებენ ორლიკოვას, ბანევიჭის, მანკოვის და სხვათა, ასთა და ათასთა ბრწყინვალე სახელები.

და 1928 წელს, წითელი არმიის ათი წლისათვის დაცემი შეიხებით, სამოქალაქო ომის ფრონტებზე საბრძოლო მამაცობის გაზომვისათვის, კომკავშირი დაჯილდოებულ იქნა წითელი დროშის ორდენით.

ამ ჯილდომ უფრო აღაფრთოვანა კომკავშირი. იგი საბჭოთა ხალხთან ერთად აქტიურად ჩაება ქვეყნის კოლექტივიზაციას და ინდუსტრიალიზაციასთვის ბრძოლაში. სტალინი-გრადას სტარაქტორთა ქარხნის, მავნატოვარის მტკაღურ-გიული ქარხნის, დნეპრის ჰიდროელსტადგომის მშენებლობის დროს დაპყრობულ ვახტანგ იფინგერ და გეგმათა გადასაცემის სასრულბენდენ სახელგანთქმული კომკავშირული ბრძანებები.

ქვეყანა მოიცვა მთავრმა ეთნოზიზმმა. პარტიისა და დიდი ბგლიდის ამზანავ სტალინის მეთაურობით ყველა დღე ახალი სპარინგით დგებოდნენ მწყობარში და ლენინური კომკავშირი ახლაც, ისევე როგორც სამოქალაქო ომის წლებში, მთელი ენერჯითი, ახალგაზრდული გაკანგებითა და კომუნისტური პათოსით იზრათდა პარტიის და საბჭოთა ქვეყნის დავალებათა შესასრულებლად. სპარინგო გეგმების ვადაში და გადაბარებებით შესრულებისათვის ამ სახელგ. შრომაში კომკავშირის აღაფრთოვანება პარტია და საშრობლო, თავისი ზალიხ და საყვარელი ნიშა, მასწავლებელი და მეგობარი დღეი სტალინი.

ათასობით მამაცი კომკავშირელის სახელი ამშვენებს ამ პერიოდში კომკავშირის გმირულ ისტორიას.

და 1931 წლის იანვარში ინოკიატივისათვის დამკრულბობის და სოციალისტური შეჯიბრების საქმეში, რომელიც უზრუნველყო სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის განვითარების ხელოვანი გეგმის წარმატებით განაორკილება, ლენინური კომკავშირი დაჯილდოებულ იქნა შრომის წითელი დროშის ორდენით.

1941 წელს ჰიტლერული გერმანია თავს დასხა საბჭოთა კავშირს. ხანძარი მოედო უკრაინის, ბელოარუსიის, ბალტიკისპირეთის რესპუბლიკათა სფეროებსა და ქალაქებს, კოლმეურნეობებსა და ქარხნებს. ჩვენი ქვეყანა მძიმე განსაცდელის წინაშე იდგა. ჰიტლერული გერმანია, რომელიც ევროპის 11 სახელმწიფო დაიპიონა, დამოწებით, გასრესით მიუქრებოდა.

მაშინ საბჭოთა ქვეყანა გადავიდა სამხედრო შეიარაღების რეალტებზე. „ყველაფერი ფრონტისათვის!“ „ყველაფერი

მარჯუებისათვის!“ „წინ, გერმანელი ოკუპანტების საბოლოო განადგურებამდე! — ასეთი იყო პარტიის ლოზუნგები და მამაცობა წოდებანი.

და მარალირიდან, შახტებიდან, ქარხნიდან, კულტურულ დაწესებულებიდან აღდგა დაიდა საბჭოთა ხალხი, აღდგა იარაღით ხელში და სამეცდრო-სასოციალისტო გეგმა ადგირ-ახსნილ მტერს. „ჩვენი საქმე სამართლიანია, მტერი განადგურებული იქნება, განმარჯვება ჩვენ დავგებთ!“ — მოუწოდებდა პარტია ხალხს.

არცერთი ხალხს არ შეეძლო ასეთი მტრის განადგურება, გარდა საბჭოთა ხალხისა. არცერთ ქვეყანას არასოდეს მოუგია ამდენი გმირი, არცერთ ქვეყანას არსად და არასდროს უამყავა თავისი შეილებს მსგავსი სიმამაცით. კოსმოდინამიკათა და გასტელყო, ავალიანი და მატრიაიანი, კომველი და ტრულიანი და მრავალი სხვა — ასობითა და ათასობით გმირი — კომკავშირული გმირებია.

ლენინურმა კომკავშირმა შესარულა პარტიისა და დიდი სტალინის წინაშე დადებული ოცი.

დიხა, კომკავშირმა ქვემარტი სასწავლებლი მოახდინა. ამ სასწავლოს მოწმენი არიან მოსკოვის, ლენინგრადის, სტალინი-გრადის, ოდესის, სვასტაოპოლის და სხვა ქალაქთა ედლები. ამ სასწავლოს მოწმენი არიან უკრაინისა და რუსების გამწილი ვილკო, კარპატების, ყირიმისა და კავკასიის მთები.

სოცლერული გერმანია დამარცხებულ და განადგურებულ იქნა. მტერი ადგილი იქნა პირისპინ მიწისა და საბჭოთა მთავრობამ სამამაცილო ომის ფრონტებზე არჩახული გმირობისათვის, საშრობლოს დაცვისა და გამარჯვების საქმეში კოლსალერი წელის შეტანისათვის ლენინურ-სტალინური კომკავშირის ლენინის ორდენით დააჯილდოვა.

მთელი საბჭოთა ხალხი ჩაება სახალხო მეურნეობის აღდგენისა და განვითარებისათვის ბრძოლაში. ეფრუბდენ დგებოდნენ ასობით ქალაქები, სოფლები, ფაბრიკა-ხარხნები.

დიწყო მართლა ქვეყნის სამხედრო, ეკონომიური და კულტურული მღირების შემდგომი განმტკიცებისათვის და ქაქც, როგორც ყოველთვის, კომკავშირი იდგა საბჭოთა ხალხის ავანარდის — კომუნისტური პარტიის გვერდში. მილიონობით საბჭოთა ქალაქმა და ქალთშელომა სიხარულით წაიკითხა უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1948 წლის 29 ოქტომბრის ბრძანებულება, რომელიც იწყებოდა: „საბჭოთა ახალგაზრდობის კომუნისტური აღზრდა საქმეში საშრობლოს წინაშე თალსანიში დამსახურებისა და სოციალისტურ მშენებლობაში აქტიური მონაწილეობისათვის, საკავშირო ახალგაზრდობის ლენინური კომუნისტური კავშირი დაჯილდოებულ იქნას ლენინის ორდენით.“

სახელგამის პოლტიკური ლიტერატურის სტქტორმა განმოსცა თთხი პატარა წიგნი ლენინურ-სტალინური კომკავშირის შესახებ: „წითელი დროშის ორდენი კომკავშირის“, „შრომის წითელი დროშის ორდენი კომკავშირის“, „ლენინის ორდენი კომკავშირის“ და „ლენინის მეორე ორდენი კომკავშირის“. ამ წიგნების წაკითხვა და შესწავლა ყველა პიონირის ვალია. ისინი კიდევ უფრო მეტად გაამძებნებენ ჩვენი ცოდნის კომკავშირის შესახებ, კიდევ უფრო მეტად შეგვაჯერებენ სახელოვანი ლენინურ-სტალინური კომკავშირის.

ნო.დ.ა. ჩხიმიძე

საქალაქო პიონერული ბენეჰიხის მოწყობისა და მუშაობის შესახებ

კომუნისტური პარტიის დავალებით კომკავშირული და პიონერული ორგანიზაციები უდიდეს მზრუნველობითა და ყურადღებით ემუშავებიან მოზარდ თაობის კომუნისტრად აღზრდისა და გაყანასაღების საქმეს. ყოველ წაფულს ხალი-სიანი, მჭკფარე მუშაობა იშლება ქალაქიერი პიონერულ ბანაკებში, ასეველ ათასობით პიონერი ათვალეირებს და სწავ-ლობს მშობლიურ მხარეს, იკავებს სეულხდა და ნებისყოფას, საზღვსლო გამაყანასაღებელი მუშაობის ერთ-ერთი საუ-კეთესო ფორმათაგანია საქალაქო პიონერული ბანაკები და ნაირები რაწმულები, რომლებიც ქალაქად დარჩენილ და სკოლაღ მცხოვრებ პიონერ-მოსწავლეებისათვის იქმნება და ვანათლების საქალაქო, რაიონული განყოფილებებისა და შე-საბაისი კომკავშირული ორგანიზაციების უშუალო ხელმძ-ღვანელებით მუშაობს.

საქალაქო პიონერბანაკი შეიძლება მოეწყოს სკოლაში, დიდ უბოში, სტადიონებზე, ბაღებში და ყველაწ, სადაც ზავშეებს შესაძლებლობა ექნებათ ხალისიანად და შინაარსიან-დად გაატარონ დრო, ფართოდ გაშალონ თავიანთი შემოქმედება.

საქალაქო პიონერბანაკების ქსელი, კომკავშირულ და პრფკავშირულ ორგანიზაციებთან ერთად, განისაზღვრება სასალო ვანათლების ორგანიების მიერ. ბანაკის მთელი მუ-შაობისათვის პასუხსმებლობა ეკისრება სასალო ვანათლებ-ლის ორგანიებს და იმ სკოლის დირექტორებსა და პედაგო-გიურ კოლექტებს, რომელს მიკრიათმნიც იხსნება ბანაკი ვანათლებლის საქალაქო და რაიონული განყოფილებები, შესა-ბამის კომკავშირულ ორგანიებთან ერთად, არჩევენ და აშტაციებენ ბანაკის უფროსებს. უფროს პიონერხელმძღვანელს და რაწმის ხელმძღვანელს არჩევს და აშტაციებს კომკავში-რის საქალაქო, რაიონული კომიტეტი, რომლებიც წინასწარ განსაზღვრავენ მათ რაოდენობას და მუშაობის ხანგრძლიობას, ისე, რომ თითოეული უფროს პიონერხელმძღვანელს ბანაკში მუშაობას მიუწყოს არა უმეტეს 3—4 კვირას.

საქალაქო ბანაკში ფართოდ უნდა იქნას გამოყენებული უფროსი ასაკის მოსწავლეები, პედაგოგიური ინსტრუქტებისა და საწვავლებლების სტუდენტები, წარმოება-დაწესებულებების კომკავშირული ახალგაზრდობა.

ბანაკის მუშაობის სწორი ორგანიზაციებისთვის იქმნება ბა-ნაკის საბჭო, რომელშიც შედის ბანაკის უფროსი, პიონერ-ხელმძღვანელები და პედაგოგები. საბჭოში შეიძლება შევანი-ლო იქნას შრომითა წარმომადგენელი.

ბანაკში შეიძლება გაერთიანდეს როგორც ერთი სკოლის, ასევე მხალაბელი სკოლებისა და ეწოს მოსწავლეები, რომლებიც ჩვეულებრივი წესის მიხედვით აირჩევენ რგოლის ხელმძღვანელებს და რაწმებისა და რაწმულების საბჭოს. ბა-ნაკის რაწმულების საბჭომ უნარიაინად უნდა უხელმძღვანელოს მთელ პიონერულ მუშაობას, მოაწყოს პიონერული შერატები, კომინი, ფსუკულტურული თამაშოინი და შეფაირებები, უხელმძღვანელოს მშობლები მხარის შეწყვლის მიზნით დაწესებულებისა და მოწაურების, უსრუნველყოს რგოლებისა და რაწმების ნამუშევრების გამოფენა და სხვ.

საქალაქო ბანაკში აღზრდელობის და გამაყანასაღებელი მუშაობის სწორად წარმართვისათვის დიდი მნიშვნელობა ენიჭება საშუაო გვეგების შინაარსიანად და მოფიტებულად შედგენას. ბანაკის ხელმძღვანელობამ ბანაკის განსამდ უნდა შეადგინოს მთელი რაწმულის პერიოდში ჩასატრელებელი მუშა-ობის გეგმა, რომელიც საბანაკო საბჭოზე განხილვის შემდეგ გადაისინჯება იმ სკოლის პედსაბჭოზე, რომლის მიერორაიონშიც უნდა იხსნება, და შტაციელმა სკოლის დირექტორის მიერ. გარდა აღნიშნული გეგმისა რაწმუელი და რაწმები აღდგენ თავიანთ კალენდარულ საშუაო გეგმას ერთი თვის ხანგრძლიობით. ცხადია ბანაკის საერთო გეგმა ისე უნდა იყოს მოფიტებული, რომ იგი ძირითადად წინასწარ შეემა-ტყვისბოლდს ბანაკის შიმაველი პიონერების ინტერესებს და სწორად განსაზღვრავდეს ბანაკის შესაძლებლობას. ბანაკის კეთილმოწყობაში აქტურო მონაწილეობას დეულებს სკოლა, სახელმწიფოებელი, საზოგადოებრივი ორგანიზაციები და წარმოება-დაწესებულებები. ბანაკის დღიანსესება წარმოებს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან, — მოშობებისა და ბანაკის მომწყო-ბი ორგანიზაციების ხასრებიდან. სკოლის ვარეშე დაწესებუ-ლებებში მეთოდური და პრაქტიკული დახმარებთ ხელი უნდა შეუწყონ ბანაკი მუშაობის ხანგრძლივად გაშლას.

პიონერთა ბანაკი განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს პოლიტ-აღზრდელობით მუშაობის შეფარლებას ზავშემა ინტერესებისა და ვანათლების დონესთან, ზავშემა-სათვის განავადი ენით, ცუკსალი მავალითა და საინტე-რესო მასალების გამოყენებაში, ბანაკში სისტემატრად უნდა ტრადიციულ საუბრებს დიდი ბეღაღების დონისა და სტალინის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის გაცნობის მიზნით. პიონერებს უნდა ვესაუბროთ თანავედრედ საერთაშორისო მღვამარეობის შესახებ. გავცენით ჩვენი სამშელობის დიდი წარმატებები, მოუბოროთ ბუნების გარდაქმნის სტალინური გეგმისა და კომუნაზმის დიდი მშენებლობების შესახებ.

ასალგარდაბის კომუნისტური სულსკვეთებით აღზრდი-სათვის ფართოდ უნდა გამოვიყენოთ წიგნები და ტურნალ-გაზეთები, ბანაკში, ყოველთვის უნდა იყოს ახალი ტურნალ-გაზეთები და საინტერესო წიგნები. ამ მიზნით შეიძლება გა-მოყენებულ იქნას სასკოლო და რაიონული ბიბლიოთეკები. პერიოდულად უნდა მოეწყოს შეხვედრები ლიტერატურისა და ხელოვნების მოღაწეებთან, მხატვრული დიქტატურის სმა-მალად კითხვა. ნაწარმოებთა ვარჩევა, ლიტერატურული დილა-საღამოები, ვიქტორინები და სხვ.

პიონერთა ბანაკი სისტემატური მუშაობა უნდა წარმოებ-დეს პიონერ-მოსწავლეთა შორის ტექნიკური შემოქმედების განვითარებისათვის. ბანაკის მუშაობის პირველი დღეებიდან-ვე ზავშემა სტრფლის მიხედვით, უნდა ჩამოყალიბდეს სხვა-დასხვა ტექნიკური წრე, რომლის ხელმძღვანელობა შეიძლება იესროს როგორც ფსოიკისა და ქიმიის მასწავლებლებმა, ასევე წინარბი-დაწესებულების იმ კომისიის მასწავლებლებმა, რომლებიც აწუბ ტექნიკის დარგში მუშაობის გამოცდილება. წრეებში მუშაობისათვის საჭირო მასლები ბანაკის შეფმა ორგანიზა-

ცივებაც უნდა მიიწოდოს. საქალაქო პიონერთა ბანაკში უმცროსი და საშუალო ასაკის მოსწავლეობის უნდა ჩამოყალიბდეს „ხელმძღვანელობის“ ტექნიკური მეცნიერების პრაკტიკული მიზნით მოსწავლეობა ფართოდ უნდა ვაგვიანო ტექნიკის დარგში საბჭოთა მეცნიერების ბრწყინვალე მიღწევები და გამოყენებული მეცნიერება ცხოველური-მომავლობის უნდა მოეწყოს ექსპერიმენტი ფაბრიკა-ქარხნებსა და სამაქანო-საბრაქტორთა სადგურებში, ტექნიკის დარგში ბავშვთა ნაკეთობების გამოყენებით, შეფარებებით, კონსტრუქციასა და სხვა საფუძვლის არდადეგების პერიოდში დღეიდან შესაძლებლობა ბანაკებში ნორმალური სასწავლო მუშაობის გასაშუალოდ, მინდობის და ტუქში, ბაღებსა და სკოლის საცდელ ნაკეთებებში, ბავშვების შემოღობილი დააკვირდნენ და შეისწავლონ მცენარეთა და ცხოველთა სამყარო.

ბანაკში ნორმალური სასწავლო მუშაობა შეიძლება გაიმართლოს როგორც სპეციალურ წრეებში, ისევე მასობრივ ღონისძიებებში: ექსპერიმენტის, გამოყენების, საუბრებისა და ლაშქრობების ჩატარების გზით. პიონერები ყველგან უნდა ფაქრობდნენ ბანაკის ტერიტორიის გაწმენდაზე, ყვავილანობისა და გაზონების მოწყობაზე, პიონერული ძეგლებისა და მშენებლის იმას, რომ მისი ბანაკის მოსწავლეობა აკეთებდნენ ბიოლოგიის სასწავლო-თვალსაჩინო ხელსაწყოება აკეთებდნენ უმჯობესდნენ მშობლიურ სკოლას.

პიონერთა ბანაკებში, ხეობებში და საქალაქო ბანაკებში, განსაკუთრებით, უდადები მნიშვნელობა ენიჭება ფიზიკულ-ტურული მუშაობის სათანადო სიმაღლეზე დაუყენებს. შეძლებს თუქსა, რომ იმ საქალაქო პიონერთა ბანაკში, სადაც სისტემატურად ეწყობა შინაარსი და საინტერესო ფიზიკულტურული ღონისძიებები, ყოველთვის დღეიდან მოსწავლეთა რაოდენობა, ყოველთვის მნიშვნელო მუშაობა ვაშლიდით.

როგორც წესი, ბანაკში ყოველდღეობა უნდა ტარდებოდეს დღის გამომწვევებელი ვარჯიში. პიონერულმა დახმობა და ფიზიკულტურის მოსწავლეობაში, პიონერების სურვილის მიხედვით, სისტემატურად უნდა მოაწოდოს სხვადასხვა მნიშვნელო ფიზიკულტურული თამაში. სასურველია უფროსი ასაკის მოსწავლეები მოგაწვადონ კომპლექსი — იყავ შხად შრომისა და თავდაცვისათვის — სახეობული ნორმების ჩასატარებლად. ბანაკში სისტემატურად უნდა ეწყობოდეს შეჯიბრებები ფიზიკულტურის სხვადასხვა სახეებში. ჩამოყალიბებული უნდა იყოს სხვადასხვა სახის სპორტული წრე. პიონერების გაჯანსაღებისა და გონებრივი პირობების გაუმჯობესების მიზნით პერიოდულად უნდა ეწყობოდეს ლაშქრობები და მოგზაურობანი ქალაქისა და რაიონის ღირსშესანიშნავი ადგილების, საწარმო-დაწესებულებების, მწვერლოლების, კულტურული მუშაობისა და საბჭოთა მეურნეობების დასათვალისწინებლად.

რაზედ უნდა და რაზედ სისტემატურად უნდა აწესდნენ ექსპერიმენტს, მავარი საპრობა განვიხილოთ, ბანაკში ფიზიკულტურული მუშაობისა და დღეიდან ღონისძიებების ჩატარების დროს ყოველთვის უნდა ვაგვიანოთ ბავშვთა ასაკი და ფიზიკური შესაძლებლობა, მხედველობაში უნდა მივიღოთ ექიმის მითითება.

საქალაქო პიონერთა ბანაკში ფართოდ უნდა ვაგვიანოს ბავშვთა მხატვრული თვითშემოქმედება. ბანაკის გახსნის პირველ დღეებშივე პიონერთა მხატვრების ვაგვიანოთ ჩამოყალიბებული უნდა იქნას სხვადასხვა თვითშემოქმედი წრე, ვამოიყოს ბანაკის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, ყოველ პიონერულ ბანაკში უნდა ჩამოყალიბდეს მომღერალი გუნდი: პერიოდულად უნდა მოეწყოს თვითშემოქმედი სადამოქმედი და კონცერტები, ნორმალური დეტალური მუშაობისა და მომღერლების კონსერტის. საბჭოთა ხელოვნების მიღწევთა გაცნობის მიზნით უნდა მოეწყოს კოლექტიური სვლა კინო-თეატრებში, კონცერტებსა და გამოყენებულ ნაჩარხებს საუბრები და სხვა ღონისძიებები. ყოველთვის ეს უნდა მოეწყოს ახალგაზრდობის მხატვრულად აღზრდას; ბილისანი, შინაარსისა და მხედველს გადის საბანაკო ცხოვრებას.

განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს სოფლად მცხოვრებ პიონერებთან სახეობული პერიოდში მუშაობის სწორი ორგანიზაცია. სოფლის პიონერული ორგანიზაციის სახეობული მუშაობის სპეციფიკურად უნდა უნდა მოეწყოს სოფლად ვაგვიანობადი მუშაობის ფართოდ ვაშლისა და პიონერების გონებრივად დაუყენებს.

სოფლად მუშაობის ერთ-ერთი საუკეთესო ფორმა ნაკრები პიონერული რაზმებელი. ნაკრები რაზმული იქმნება სკოლის ბავშვთა და აგრეთაგნის ახლომდებარე სოფლებისა და სოფლების პიონერები. ნაკრები რაზმების რაზმები შექმნილია სხვადასხვა ადგილას, პიონერების საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით. მათ მუშაობას ერთიანი გეგმის მიხედვით წარმოათავს ნაკრები რაზმების საბუთ, რომელიც წვეულებრივად წესით უნდა აირჩეს. ცალკეული რაზმები მათი გაერთიანებული პიონერების ინიციატივისა და შეძლების მიხედვით შედგენილი გეგმის თანახმად წარმოათავს მთელ მუშაობას და ატორად მოსწავლეობს რაზმების საერთო ღონისძიებებში: ფიზიკულტურულ შეჯიბრებებში, მხატვრულ დილა-სადამოქმედი, პიონერულ კოცონებზე და სხვა.

ნაკრები რაზმების შინაარსიანად მუშაობისათვის მოსწავლე პედაგოგებთან, სოფლის ინტელექტივთან და პიონერულმა მუშაობებთან წინასწარ უნდა შეიჩინოს რაზმებისა და წრის ხელმძღვანელები და სისტემატური და დღეიდან უნდა ვაგვიანოს მათ.

სოფლის პიონერებთან მუშაობის დროს ყურადღება უნდა ვაგვიანოდეს ქალაქის პიონერების მეგობრობაზე. უნდა მოეწყოს ექსპერიმენტის რაიონის ღირსშესანიშნავ ადგილებში, მოწინავე კოლმეურნეობებში, მტბ-ებსა და საბჭოთა მეურნეობებში, მასობრივ ფაბრიკა-ქარხნებში. სისტემატურად უნდა მოეწყოს კოლექტიური სვლა კინო-სურათებზე, მხატვრული დილა-სადამოქმედი, კონცერტები, მხატვრული ნაწარმოებები კოცხე-გარჩევა, ვამოიჩინო ადამიანებთან შეხედვრები და სხვა.

ჩვენი რესპუბლიკის თვალწარმტაკი ბუნება, მოზარდი თაობის ჯანმრთელობისა და პარტიის და მოზარდის ყოველდღეობი მწვერლოლობა საქალაქისა და რაიონული კომპლექსის ორგანიზაციებს ბავშვთა შორის ვაგვიანობადი მუშაობის საუკეთესო პირობებს უქმნის. რესპუბლიკის კომპლექსური მუშაობა და პიონერულმა ორგანიზაციებმა კიდევ უფრო უნდა ვაგვიანოდეს საფუძვლის არდადეგებისათვის მზადება და უზრუნველყონ ბავშვთა ვაგვიანობადი მუშაობის სწორი ორგანიზაცია.

8. პარკოსანი

საქართველოს ალექ ც. კის მოსწავლე ახალგაზრდობასა და პიონერთა შორის მუშაობის განყოფილების გამგის მოადგილე

ბავშვების კლასი

შ ი ნ ა ა რ ს ი

83-

ირაკლი აბაშიძე—სამაისო საშუალო (ლექსი)	გარეკანის	2
თენგიზ ვაგოლაძე—სამაგიერო (მოთხრობა)		2
არნოზ ონელი—მგობრობაც ასე უნდა (ლექსი)		9
ნ. წასიფი—ვიტია მალღევი სკოლაში და შინ (ნაწყვეტი ამავე სახელწოდების წიგნიდან, რუსულიდან თარგმნი ნ. ახალაძემ და პ. წერეთელმა)		10
ზურაბ ლორთქიფანიძე—სამაისო (ლექსი)		13
კ. გოგაშვილი—დამრიგებელი (მოთხრობა)		14
მურმან ლებანიძე—მარშრუტის მხვერვაები (ლექსი)		17
ნინო ნაკაშიძე—კორეელი გმირები (მოთხრობა)		18
ვ. ოსეცვა—მგობრობი (მოთხრობა, რუსულიდან თარგმნი ნ. თოფჩიშვილმა)		20
გრიგოლ მშაღაძე—ჩენი ბაღა და ბოსტანი (ლექსები)		23
კარელ იაროშირა ერზენი—ოქროს თმის სამი ლერი (ხალაპარი, ჩეხურიდან თარგმნი ე. ერისთავმა)		24
ნ. ჩხეიძე—ოთხი ორდენი კომკავშირის (წერილი)		26
გ. ვარლასანიძე — საქალაქო პიონერული ბანაკების მოწყობისა და მუშაობის შესახებ (წერილი პიონერულმშენებლის დასახმარებლად)		30
გასართობი	გარეკანის	3
გარეკანის 1 გვერდზე: „სუთიანი მიფილ“—ნახატი შ. ცხადაძის.		
გარეკანის მე-4 გვერდზე: „სამაისო ზეიმზე“—ფერადი ფოტო გ. რაზმაძისა.		
ქურნალი დასუ ზაბეძულია მხატვრების: გ. თოთბაძის, მ. დავუშვილის, ვლ. ტორიძის, ქ. მახარაძის, ალ. გოგაშვილის, გ. ფოცხიშვილის და ი. ჯაბაშვილის მიერ.		

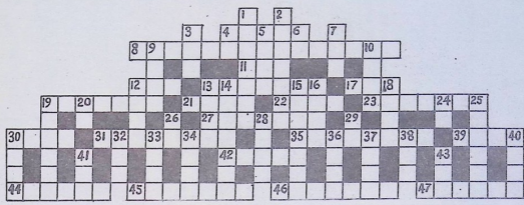
რედაქტორი რევაზ მარჯანი. სარედაქციო კოლეგია: რ. ელანიძე, გ. ვარლასანიძე, რ. თაბუკაშვილი, ბ. შელია, ვ. კელიძე, ნ. ლებანიძე (პ/მ. მდივანი), მარჯანი, გ. ფოცხიშვილი (სამხატვრო რედაქტორი), ე. ქარელიშვილი, გ. შატერაშვილი.

რედაქციაში შემოსული მასალები ავტორებს არ უბრუნდებათ.

„ПИОНЕРИ“ Ежемесячный детский журнал Центрального Комитета ЛКСМ Грузии Май, № 5, 1953, Тбилиси.
 Ленина 14. რედაქციის მისამართი: თბილისი, ლენინის 14. 1 სათაული. ტელ. 3—81—85. საბლიტკამი.
 № 04402 ტირაჟი 15.000 გამოცემა. მუც. № 115 სტამბის მუც. № 606. ლ. პ. ბერიას სახ. პოლიგრაფკომბინატი „კომუნისტის“
 ლენინის 14, გარეკანი დაბეჭდილია „ზარია ვოსტაკს“ ოესტ-მანქანზე, რუსთაველის 42.

კ რ ო ს ვ ო რ დ ი

კითხვები ვერტიკალურად:

- სიბოხს რაოდენობის ერთეული,
- წყლისა და ხმელეთის ცხოველი,
- მღ. ვოლგას შენაკადი,
- ცეცხლის ილეთი,
- ფულის ერთეული იტალიაში,
- თურქეთისა და ევგობტში,
- ფონეტიკური ჩვენებითი ნაწილაკი,
- თურქეთის მიერ მიტაცებული ქართული შიწა-წყლის ნაწილი,
- გარეული ცხოველი,
- მდინარე ინდოეთში,
- თევზი, რომლის წონა ერთ ტონაზე აღწევს,
- ინგლისში, აშშ-სა და საფრანგეთში ქალაქის თავის სახელწოდება,
- სახეცარკუსწოლი,
- ლენინის ნაწარმოებთა პოპულის სახელწოდება,
- ოპერის ნაწილი,
- პიონერთა ბანაკის მოედნის ცენტრი,
- საფრანგეთის რევოლუციის ერთ-ერთი დიდებულთაგანი,
- ფრანგული ფულის ერთეული — ფრანკის მეოცედი,
- საქვალ-სახელი,
- დღის მდინარე სსრ კავშირში,
- ბილიარდის ფიხი,
- გმირის კომკავშირელი გოგონა,
- ნობი,
- საფრანგეთის ნავსადგური,
- მუხის ნაყოფი,
- მატარებლის გასვლის მანუქვებელი,
- სამკუთხედების მსგავსების შესახებ თეორემის სახელწოდება,
- უნგრეთის უძლიერესი მოკვად-

რაკი, 37. მანძილის ინგლისური საზომი ერთეული, 38. ნაზო-
ლეთის ერთ-ერთი მარშალი, 40. კუნძული, 41. შხის ხისტე-
რის ცენტრი, 43. მტკვედების ორგანო.

კითხვები ზორივითხებულურად:

- ტროიკული ქვეყნების ხე, 8. სპორტული ხახვილი 11. გეოგრაფიული ნახევარსფეროების რაოდენობა, 12. ფუტკარების სახლი, 13. მინდორი ალგეთისა, სადც გიორგი სააკაძემ მტკრე ჯარით 1400 ყიზილბაში გასწვდა, 17. ლენინის სახე, 19. ბეთი ზღვის ნავსადგური, 21. მცენარე, 22. შადვი დადიანის ერთ-ერთი რომანის გმირის ნამდვილი სახელი, 23. სახელმწიფო ევროპაში, 27. ერთ-ერთი უძველეს ქალაქთაგანი რუსეთში, 30. საშენი მასალა, 31. სახელმწიფო სამხრეთ ამერიკაში, 35. გაზაფხულის სურნელთაგანი ყველი, 39. კვადრატის ფორმა, 42. მუსიკალური ნაწარმოების ერთ-ერთი სახე, 44. წყალზე მდინარე აზიაში, 45. მხოლოდის ერთ-ერთი უმაღლესი მთაგორგი, 46. სახელმწიფო აღმოსავლეთ აზიაში, 47. მხატვრული ნაწარმოების სახე.

შეადგინა ქართველთა კახისკომისე

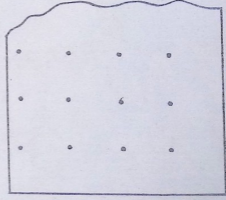
კ რ ო ს ვ ო რ დ ი დაეხმად კოპინსონის გაგებას

აღბათ უკვლახ წაქეთხული გაქვი დანიელ ღეფოს ნაწარ-
მოები „რობინზონ კრუსო“, ამიტომაც კარგად გეცოდინებთ
თუ რა პირობებში უხდებოდა რობინზონს თავის უკაცურ
კუნძულზე ცხოვრება.

ერთ დღეს რობინზონმა, როდესაც ის პარასკევიასთან ერ-
თად ათავაღიერებდა ზღვის ნაპირს, იპოვა დაღუპული გე-
მილიან ვადარნიელი სწორი სქელი ფიცარი, რომელსაც მქონ-
და 12 ნახვრტი (როგორც ნახატზეა ნაჩვენები). ვინაიდან
რობინზონს მაგიდა არ ჰქონდა, გადაწყვიტა გაეკეთებინა პა-
ტარა ოთხკუთხედი მაგიდა.

მაგრამ მას სურდა დაეშინებინა ისე, რომ მაგიდას არც-
ერთი ნახვრტი არ ჰქონოდა. რობინზონმა ამ ფიცარიდან
ამოტრა მაქსიმალური სიდიდის ორი ისეთი ნახვრტი, რომელ-
ზედაც აღარ იყო არცერთი ნახვრტი და მათი ერთიმეორეში
ჩასმით მიიღო მაგიდასთვის საჭირო კვადრატის ფიგურის ფი-
ცარი.

პარასკევია გაოცებული დარჩა. მისი აზრით მხოლოდ ეპი-
ლოსანს შეეძლო ამის მოთქვრება.

მაგნიფიკო, სცადეთ თქვენც დაამზადოთ ახეთი ფიცარი.

შეადგინა ე. კოპინსონი

255/262

586

12/20

ՀԳՄԻՆԻՍՏՐԱՆ
ՖՈՒՓՈՒՆԻՍՏ

ԵՍՈՍ 2 ԵՍԵ.

